

**TARGI
EDUKACYJNE
POZNAŃ**ZAPRASZA
mtp
GRUPA

KONFERENCJA OGÓLNOPOLSKA „SZKOŁA JUTRA – DOBRE RELACJE, EDUKACJA JĘZYKOWA, KREATYWNE METODY PRACY”

6-8 MARCA 2020LOKALIZACJA Międzynarodowe
Targi Poznańskie

W ramach Targów Edukacyjnych odbędzie się bezpłatna dla uczestników ogólnopolska konferencja naukowa pod Patronatem Honorowym Marszałka Województwa Wielkopolskiego Pana Marka Woźniaka „Szkoła jutra – dobre relacje, edukacja językowa, kreatywne metody pracy”, której organizatorami są Samorząd Województwa Wielkopolskiego, Departament Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie oraz Wydział Anglistyki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu i Centrum Bilingualism Matters oddział w Poznaniu. Współorganizatorzy to: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu.

Konferencja przeznaczona jest dla dyrektorów szkół i przedszkoli, nauczycieli, pedagogów, psychologów, rodziców.

Tegoroczna konferencja odbywać się będzie w dniach 6–8 marca na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Wśród prelegentów są m.in.: dr Marcin Smolik (dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej), prof. Anna Seniuk (aktorka, wykładowczyni Akademii Teatralnej im. A. Zelwerowicza w Warszawie), prof. dr hab. Jacek Pyżalski, prof. UAM dr hab. Małgorzata Rosalska, sędzia Artur Lipiński, prof. dr hab. Inetta Nowosad, prof. UAM dr hab. Magdalena Wrembel oraz wielu innych pracowników naukowych uczelni i nauczycieli praktyków pracujących w szkole podstawowej i liceum. Taki dobór prelegentów zapewnia szeroki wachlarz warsztatów, prezentacji i wykładów plenarnych odbywających się podczas konferencji.

Udział w konferencji jest bezpłatny. Każdy uczestnik warsztatów i wykładów otrzyma certyfikat uczestnictwa. Przedstawicielom szkół dwujęzycznych i wszystkim, którzy chcą dwujęzyczność wdrożyć w swoich szkołach, poleca się moduł dwujęzyczny.

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGOURZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
DEPARTAMENT EDUKACJI I NAUKI**CDN**Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie**mtp**
GRUPA

SPIS TREŚCI

Od redakcji

(Jarosław Jankowski)..... 3

Narzędzia TIK jako wspomaganie narratologii w dydaktyce języków obcych

(Ewelina Poniedziałek)..... 4-5

BYOD – co to za zwierzę?

(Mariusz Wróblewski)..... 6-7

Porozumienie bez przemocy – czy warto?

(Małgorzata Gralewski)..... 7

Wpływ subkultur w okresie adolescencji

(Magdalena Juszczak)..... 8-12

Wychowawcza rola wolontariatu

(Jolanta Staszak)..... 12-13

Dlaczego nie...?

(Ewa Fatz)..... 14-15

Nauczyciele wschodniej Wielkopolski – ofiary obozu koncentracyjnego w Auschwitz

(Piotr Gołdyn)..... 16-17

Informacja o obchodach 30-lecia Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

(Aldona Olesiak)..... 17-18

O tym warto wiedzieć! Sukcesy naszych uczniów ze szkół ponadpodstawowych w konkursie recytatorskim „#Pan Tadeusz”

(Aleksandra Czaplicka-Wojtas, Wioletta Poturała)..... 18-19

O budowaniu relacji w konińskich szkołach

(Aldona Olesiak)..... 20-21

Wojewódzkie laury dla uczniów z Morzyczyna w konkursie „100 lat UAM”

(Renata Andrzejewska)..... 22

Ziemia słupecka – moja mała ojczyzna

(Urszula Jantos)..... 23-25

Gala podsumowująca konkurs „Najlepszy mistrz oraz czeladnik roku 2018”

(Sylwia Nawrot)..... 25-26

Konferencja „Program Erasmus+ szansą na rozwój Wielkopolski” zrealizowana w ramach Regionalnego Punktu Informacyjnego FRSE w Koninie

(Przemysław Trawczyński)..... 27

„Spotkajmy się! W bibliotece...”. Ferie zimowe w CDN PBP w Koninie, Filiach w Kole, Słupcy i Turku

(Anna Chudzińska)..... 28

REGION W WEEKEND (26)

Krotoszyn – główne atrakcje turystyczne miasta i okolic

(Grażyna Frydrychowicz)..... 29-33

Inicjatywy Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz edukacji

Podpisanie umów w zakresie wsparcia rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych..... 34

Informacja podsumowująca wręczenie jednorazowych stypendiów za wyniki w nauce..... 35

Placówki oświatowe prowadzone przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego..... 36

Szanowni Państwo!

W imieniu własnym oraz obecnych i byłych pracowników Centrum w Koninie chcę bardzo serdecznie podziękować wszystkim **Szanownym Gościom**, którzy swoją obecnością uświetnili obchody **XXX-lecia Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie**. To był dla nas zaszczyt, móc gościć Państwa na tak ważnej dla nas uroczystości (zdjęcia obok oraz poniżej). Realizując od 30 lat zadania edukacyjne na terenie wcześniej województwa konińskiego, a obecnie Wielkopolski ze szczególnym uwzględnieniem Wielkopolski Wschodniej, na trwałe i nierozzerwalnie wpisaliśmy się w krajobraz edukacyjny Miasta Konina oraz powiatów konińskiego, kolskiego, słupeckiego i tureckiego.

Doświadczenia zbierane przez nas przez trzy dekady procentują każdego dnia. Współpraca z dyrektorami szkół i placówek, nauczycielami, pracownikami jednostek samorządu terytorialnego, przedstawicielami administracji rządowej, edukatorami, pracownikami instytucji edukacyjnych i samorządowych oraz z wszystkimi zainteresowanymi osobami jest owocna dla każdej ze stron i przynosi zarówno wymierne jak i niemierzalne korzyści dla edukacji i jej rozwoju.

Dziękujemy za Państwa zaufanie oraz codzienną współpracę, za każdy pomysł i realizację wspólnych przedsięwzięć i projektów, zarówno tych dużych, jak i tych małych. A o Państwa za-

ufaniu do nas świadczą zarówno słowa przekazane podczas uroczystości, jak również – a może przede wszystkim – codzienna, wspólna praca.

Szczególne wyrazy uznania pragniemy przekazać Panu Markowi Woźniakowi – Marszałkowi Województwa Wielkopolskiego oraz Pani Marzenie Wodzińskiej – Członkowi Zarządu Województwa Wielkopolskiego, a także Pani Dorocie Kinal – Dyrektorowi Departamentu Edukacji i Nauki, kierownictwu i wszystkim pracownikom Departamentu za wspieranie naszych działań.

Chcę także podziękować Dyrektorom i pracownikom innych Departamentów i Biur Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego za pomoc w realizacji codziennych zadań.

Składam również ukłony dla koleżanek i kolegów z placówek prowadzonych przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego za dotychczasową, owocną współpracę.

Materiały informacyjne o działalności i historii CDN w Koninie, które z oczywistych względów musiały mieć formę skrótową, możecie Państwo znaleźć między innymi w „Konińskim Kurierze Oświatowym” (nr 3–4/2019) oraz w filmie „Nauczyciele nauczycielom. Trzy dekady” – obie te pozycje zamieszczone zostały również na stronie internetowej Centrum (cdnkonin.pl).

Drodzy Nauczyciele

Obecnie Wielkopolski Kurator Oświaty wraz z placówkami doskonalenia nauczycieli jest na etapie tworzenia systemu doradztwa metodycznego w Wielkopolsce. **Zapraszam do współpracy z Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie** nauczycieli kreatywnych, podnoszących swoje kwalifikacje, otwartych na nowe wyzwania oraz chcących dzielić się wiedzą i doświadczeniem z innymi nauczycielami i dyrektorami. Informacje o kolejnych rekrutacjach na doradców metodycznych w CDN w Koninie znajdziecie Państwo na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Poznaniu (ko.poznan.pl) oraz naszego Centrum (cdnkonin.pl), a także na Facebooku CDN w Koninie.

Szanowni Państwo. Cieszę się, że możemy oddać do Państwa rąk najnowszy numer „**Konińskiego Kuriera Oświatowego**” podczas kolejnych **Targów Edukacyjnych w Poznaniu**, przedsięwzięciu tak ważnym dla promocji edukacji, budowania jakości oraz rozwoju regionu.

Zapraszam do realizacji wspólnych zadań z Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie.

Jarosław Jankowski

Dyrektor CDN w Koninie

Redaktor naczelny „Konińskiego

Kuriera Oświatowego”

Ewelina Poniedziałek UAM w Poznaniu

Narzędzia TIK jako wspomaganie narratologii w dydaktyce języków obcych

Podobnie jak w przypadku gier, stosowanie strategii narracyjnych jest często kojarzone z konkretnym kontekstem nauczania: edukacją wczesnoszkolną. Wiąże się to z opowiadaniem dzieci, baśniami i innymi fantastycznymi istotami w literaturze dziecięcej. Jednak wykorzystanie narracji jako elementu nauczania i uczenia się nie może ograniczać się do klasy dziecięcej, podobnie jak w życiu codziennym. Kto nie lubi słuchać dobrej historii? Ciekawa anegdota, plotki czy niesamowite opowieści, chociaż byłyby najbardziej nieprawdopodobne, zapadają w pamięć lepiej niż niezwykle ważna i powtarzana przez nauczyciela informacja. Opowiadanie historii lub anegdot jest przecież również częścią dorosłego życia i dobrze sprawdza się w pracy z uczniami w każdym wieku. Lepiej rozumiemy świat, kiedy słyszymy ciekawe historie lub kiedy sami stworzymy opowieści. Zamiast faktów, teorii, definicji oraz schematów warto wpleść w lekcję narrację i emocje.

Jeżeli połączy się opowieść z narzędziami TIK, można osiągnąć naprawdę zadowalające efekty. Nowoczesne technologie są dla uczniów integralną częścią codziennego funkcjonowania, czynią edukację bardziej przyjazną i atrakcyjną dla uczniów, a ich umiejętne użycie zwiększa motywację do nauki języka obcego. Wykorzystanie technologii pozwala zbliżyć się do ucznia, do jego codziennej rzeczywistości poprzez wykorzystanie jego sposobu komunikowania się. Posługując się tym samym językiem, nauczyciel staje się sprzymierzeńcem ucznia. Jak wskazuje Anna

Basińska za Zbyszkiem Melosikiem, w polskim społeczeństwie dominują dwa podejścia do uczenia się: linearne i klikalne. Pierwsze dotyczy osób uczących się technologii w późniejszym okresie życia, które odczytują informacje w sposób liniowy, drugi dotyczy osób wychowanych w erze cyfrowej, posługujących się technologią od najmłodszych lat i polega na skokowym, nieuporządkowanym odczytywaniu rzeczywistości¹. Choć podział wskazujący na zależność stylu uczenia się od wieku został przez niektórych naukowców zakwestionowany², obserwowalne jest, iż młodzież w kulturze klikania potrafi skupić się jednocześnie na wielu rzeczach i domaga się wielu bodźców. Połączenie wykorzystania nowoczesnych technologii w nauczaniu języka oraz techniki storytellingu wydaje się więc odpowiednią na potrzeby uczniów, inspiracją do nauki i działania.

Zaznaczyć jednak należy, że mimo iż multimedialny, interaktywny przekaz może stanowić ciekawą formę prezentacji zagadnień, jak wskazuje Mayer, to metoda nauczania jest kluczowa dla osiągnięcia celów, a nie wykorzystana technologia³. Przytoczone w przedstawionym tekście przykładowe narzędzia i sposoby ich wykorzystania w nauczaniu języka obcego stanowią mogą inspirację do poruszania niektórych zagadnień językowych. Połączenie TIK i opowieści na lekcjach języka obcego przy odpowiednim przygotowaniu metodycznym kształtuje kluczowe kompetencje uczniów. Jest to sposób na poprawę umiejętności komunikacji

ustnej i pisemnej, rozwijanie zdolności twórczych, stymulowanie umiejętności informacyjnych i cyfrowych, rozbudzenie umiejętności przywódczych, pobudzanie refleksji, stymulowanie emocji, promowanie współpracy i poszerzanie słownictwa.

Tworzenie narracji może dotyczyć zarówno nauczycieli jak i uczniów. Nauczyciele mogą tworzyć cyfrowe historie, aby wzbudzić zainteresowanie uczniów określonym tematem lub przedstawić przedmiot w bardziej interesującej formie. Uczniowie mogą wykorzystywać cyfrowe historie jako potężne narzędzie nauki, które pomoże rozwinąć im umiejętności cyfrowe i językowe, pozwoli promować ich kreatywność i pracować nad różnymi procesami poznawczymi, takimi jak rozumienie, analiza lub synteza. W odpowiednio zaplanowanym procesie nauczania stają się twórcami treści, a nie tylko ich konsumentami.

Natłok informacji sprawia, że uczniowie często mają problem z selekcją informacji. Ilość bodźców sprawia, że uczniowie niejednokrotnie nie potrafią przetwarzać informacji i wyciągać z niej rzeczy istotnych. Słuchanie, odczuwanie lub przeżywanie czegoś wpływają na proces zapamiętywania. Dobrze skonstruowana historia odwołuje się do emocji, zmysłów, myśli i wyobraźni. Pracując z grupą, musimy mieć na względzie kilka istotnych faktów. Przede wszystkim mamy do czynienia ze zbiorem indywidualności i jeden poziom zajęć dla wszystkich może się nie sprawdzić, uczniowie są bardzo różni. Wykorzystanie opowieści i nowych technologii pozwala nam całkowicie spersonalizować zajęcia, tzn. możemy stworzyć treści pasujące do konkretnej klasy, a nie dopasowywać uczniów i ich sposób postrzegania do przygotowanych treści. W tym celu istotne jest wcześniejsze poznanie uczniów i zapamiętanie pewnych szczegółów, które mogą być dla nich ważne. Do faktów i informacji, które uczeń powinien zapamiętać, dołączamy emocje, odczucia, obrazy, dylematy.

Renata Myczko zaznacza, że „Dobre historie są proste, uporządkowane,

związłe. Ważne, by używać krótkich zdań oraz obrazowych porównań, a unikać wyrazów obcych, sformułowań fachowych czy niepotrzebnych dygresji. Nie zapomnijmy również o wyrazie twarzy, naszym zaangażowaniu i tonie głosu. Mają one ogromne znaczenie dla odbioru przekazu przez uczniów. Przygotowując historię przemyślmy, co ma być jej celem, chaotyczne opowiadania nie mają bowiem większego sensu. Warto również być autentycznym – słuchacze bardzo to cenią¹⁴.

Bardzo dużą moc przekazu mają obrazy, dlatego pierwszym istotnym elementem wspomagającym nasze opowiadanie może być zdjęcie. Fotografia ukazuje konkretny moment jakiegoś wydarzenia, pobudza wyobraźnię, budzi uczucia i odczucia. Oczywiście zdjęcie powinno być dobrane adekwatnie do poziomu. Na poziomie A1–A2 przedstawianie obrazu sprowadza się do opisu, wprowadzenia nowego słownictwa czy gramatyki. Świetne efekty daje manipulacja obrazem (np. za pomocą Adobe Photoshop), wprowadzanie do obrazu elementów, które nie pasują, zestawianie oryginału i zdjęcia przemodelowanego na zasadzie porównań lub tworzenie prostej historii kryjącej się za prezentowanym obrazem (kreatywność uczniów). Ciekawe efekty może również przynieść opowiadanie tworzone przez grupę uczniów oparte na sekwencji zdjęć. Aby ćwiczenie było ciekawe dla uczniów, sekwencja zdjęć powinna być nieco zaskakująca i nieoczywista. Burza mózgów i ustalanie wydarzeń pobudza kreatywność uczniów, pobudza ich motywację, daje bardzo zadowalające i często zaskakujące zakończenia.

Obrazy na poziomie B1–C2 powinny wywoływać uczucia, pobudzać do wyrażania opinii, uruchamiać kreatywność i wyobraźnię. Obraz i historia są na tym etapie tylko punktem wyjścia do dyskusji, wymiany opinii, poszukiwań głębszej historii kryjącej się za obrazem. Duże zainteresowanie wzbudzają i zachęcają do dyskusji obrazy, które zaskakują, w których trudno ocenić, co jest rzeczywistością, a co manipulacją. Aby ćwiczenie przyniosło efekt i sprowokowało uczniów do produkcji słownej, potrzebna jest dobra historia, która zasieje wątpliwości nawet przy najbardziej niewiarygodnych obrazach. Można wykorzystać w tym celu również obrazy reklamowe i próbować odczytać ukrytą w nich wiadomość czy też artystyczne montaże z przesłaniem.

Świetną inspiracją do tworzenia

niesamowitych historii mogą być też dźwięki. Odpowiednio dobrane efekty dźwiękowe mogą stać się podstawą stworzenia ciekawych opowiadań z najróżniejszych gatunków. Pomocne są w tym przede wszystkim banki dźwięków.

Inną techniką, która możemy wykorzystać w tworzeniu opowiadań, mogą być generatory pomysłów. Są to narzędzia, które losowo dobierają sekwencję słów lub zdjęć z banków danych, które mogą stać się kanwą opowiadań uczniowskich, zarówno w ekspresji ustnej jak i pisemnej.

Krótkie opowiadania przygotowane przez uczniów można odtworzyć za pomocą syntezatora mowy. Wersja demonstracyjna na potrzeby zajęć jest zupełnie wystarczająca, a ilość głosów, które mogą odczytać nasz tekst, jest całkiem spora. Przykładowo z języka hiszpańskiego możemy wybrać lektora z Ameryki Łacińskiej lub Hiszpanii, w przypadku angielskiego możemy wybrać lektora ze Stanów Zjednoczonych, Anglii lub Australii. Odczytanie własnego tekstu ze specyficznym akcentem i intonacją dla danego regionu pozwala uczniom zauważyć różnicę w odmianie języka i równocześnie niezwykle motywuje do dalszych prób i poszukiwań.

A czy nie fajnie byłoby posłuchać historii bezpośrednio z ust postaci, którą chcemy poznać? Czy nie byłoby fajnie, gdyby przemówiła do nas Mona Lisa, Shakespeare lub Don Quijote opisujący swoją historię? Taką możliwość uzyskamy za pomocą CrazyTalks^{®8}. Program pozwala na stworzenie awatara na bazie zdjęcia, któremu możemy dołożyć mimikę twarzy. Wraz z wykorzystaniem przygotowanego wcześniej tekstu z syntezatora mowy możemy sprawić, iż zamiast nudnej biografii z podręcznika posłuchamy samego bohatera, który w bardzo spersonalizowany sposób może opowiadać grupie swoją historię.

Można również z uczniami stworzyć wirtualną książkę. Można dołożyć do wymyślonej treści zdjęcia, ilustracje w postaci awatarów, zrobić komiks czy podłożyć efekty dźwiękowe. Możliwości jest multum, ale żeby miały rację bytu, potrzebna jest narracja. Pisanie to nie tylko „klikanie”, to umiejętność redagowania, poznanie technik pisania. Poza tym narracja stanowi ważny element motywacyjny dla uczniów, niezależnie od tego, czy są oni twórcami, czy słuchaczami przygotowanych historii. Nie byłoby udanych escape roomów

językowych, gdyby nie wciągająca fabuła – wszystkie ćwiczenia językowe, jakie mają do wykonania uczniowie w pokoju zagadek, są tylko próbą rozwikłania końca historii lub odkrycia nieznanego faktu.

Opowiadanie historii to nie tylko mówienie lub pisanie, ale także interakcja z innymi, czytanie i słuchanie. Narracja aktywuje procesy poznawcze związane z nauką drugiego języka. W końcu opowiadanie historii oznacza skuteczne zarządzanie informacjami na różnych poziomach złożoności. Opowieści pozwalają tworzyć znaczące produkty komunikacyjne. Jeśli działanie jest dobrze zaplanowane, to, co mówi uczestnik, będzie dla niego równie interesujące, jak dla innych. W procesie planowania poszczególnych sekwencji czy w pobudzaniu motywacji do działania i wyzwalaniu kreatywności pomagają bardzo narzędzia TIK. Najważniejszą rzeczą w pracy twórczej nie jest jednak narzędzie, ale podejście do zadania. Można zaprojektować aktywność twórczą za pomocą prostego edytora tekstu lub bloga. Ale istnieją pewne narzędzia, które bardziej sprzyjają pobudzaniu kreatywności niż inne i naprawdę warto poszukiwać inspiracji i z nich korzystać, co z pewnością docenią uczniowie.

¹ Z. Melosik, *Teoria i wiedza we współczesnych naukach społecznych – walka dyskursów*, [w:] Z. Drozdowicz, Z. Melosik, S. Sztajer (red.), *O racjonalności w nauce i życiu społecznym*, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2009, s. 99.

² N. Hockly, *The digital generation* [pdf], In Academia.edu [online]. USA: Academia, 2008–2020 [dostęp 26 stycznia 2020]. Dostępny w World Wide Web: https://www.academia.edu/4524931/ELTJ_The_digital_generation.

³ R.E. Mayer, *Uczenie się z wykorzystaniem technologii*, [w:] H. Dumont, D. Istance, F. Banavides (red.), *Istota uczenia się. Wykorzystywanie wyników badań w praktyce*, OECD, Warszawa 2013, s. 281–294.

⁴ R. Myczka, *Storytelling*, [w:] *Edukacja na nowo* [online], Fundacja Edukacja na Nowo, Warszawa 2020 (dostęp 26 stycznia 2020). Dostępny w World Wide web: <http://edukacjananowo.pl/13291-2/?fbclid=IwAR0MFJarhiqO3cSxEu548w77uzhbIuR9qR3xRP5ciC0IT1BUeDQmP81eK-g>.

Mariusz Wróblewski nauczyciel Szkoły Podstawowej w Łądku

BYOD – co to za zwierz?

Bring Your Own Device, w skrócie BYOD (czyli z ang. przynieś swoje własne urządzenie) to metoda, która w ostatnim czasie zyskuje coraz większą popularność i zasięgiem obejmuje także szkoły. Polega ona na możliwości korzystania z własnych zasobów sprzętowych (głównie elektronicznych) przez pracowników firm, a także przez uczniów rozmaitych placówek szkolnych na całym świecie. Metoda BYOD w szkole to próba przeniesienia na grunt edukacyjny doświadczeń firm, które narastają lawinowo w ciągu ostatnich kilku lat w wyniku skoku jakościowego przenośnych urządzeń komunikacyjnych i komputerowych.

Badania przeprowadzone wśród pracowników wykazały, iż osoby, które wykonują czynności służbowe na swoim prywatnym sprzęcie, robią to bardziej efektywnie niżli na sprzęcie dostarczonym przez zakład pracy. Według danych szacunkowych tę metodę stosuje już blisko 50% firm, opierając ją na wzajemnym zaufaniu pomiędzy pracownikiem a pracodawcą. Firma akceptuje brak kontroli nad urządzeniem pracownika, a pracownik ufa, że firma nie będzie próbowała monitorować jego działań poza niezbędnymi służbowymi aplikacjami. Jak się to ma w polskiej szkole, mogłem osobiście przekonać się, pracując w gimnazjum.

Wykonując zawód nauczyciela języka angielskiego, często korzystałem na lekcjach z tradycyjnego słownika w formie książki. Okazało się, że według gimnazjalistów ta pomoc dydaktyczna jest tak nieporęczna, iż około połowa z moich uczniów przestała ją przynosić na zajęcia. Poprosiłem więc, aby zainstalowali darmowy słownik na swoich telefonach. W krótkim czasie problem nieprzynoszenia słownika zniknął, a możliwość korzystania z telefonu na lekcji sprawiła, że uczniowie po pewnym czasie przestali traktować urządzenia elektroniczne wyciągane na lekcji jako coś zakazanego, a co za tym idzie – ciekawego, tylko jako narzędzie pracy dające szybką możliwość uporania się z zadaniem. Ja – widząc wzrost efektywności pracy – poszedłem za ciosem i odtąd korzystanie z różnych aplikacji edukacyjnych na zajęciach języka angielskiego stało się regułą, dzięki której w przeciągu 5 lat pracy moi uczniowie

3-krotnie zdobyli najwyższy wynik egzaminu gimnazjalnego w rankingu powiatu.

Najważniejszym plusem metody BYOD jest skupienie się uczniów na samej nauce, a nie na problemach związanych z obsługą urządzenia, którego nie znają. Uczniowie pamiętają o przyniesieniu telefonu na lekcje bardziej niż o przyniesieniu przytoczonego wcześniej słownika, a w zasadzie w dobie powszechności urządzeń mobilnych nie rozstają się z nimi. Ponadto dysponują często lepszym zasobem sprzętowym niż wyposażenie pracowni komputerowej – dzięki temu można było korzystać z bardziej zaawansowanych aplikacji, nie narażając placówki na koszty. Jednocześnie korzystanie z opisywanej metody daje możliwość indywidualnej pracy w systemie 1:1, czyli jeden uczeń – jedno urządzenie. Korzystając z technologii, którą mieli zawsze przy sobie, przy prowadzeniu grup językowych na portalu społecznościowym „Facebook” mogłem docierać do nich z zadaniami i innymi treściami językowymi w różnych porach dnia, przez co uczniowie kontynuowali naukę poza godzinami szkolnymi. Dzięki tej aplikacji widziałem także kogo interesuje jaka treść i mogłem dzięki temu zindywidualizować procesy uczenia się, nie ograniczając ich kreatywności oraz zapewniając dostęp do różnego rodzaju źródeł.

Do największych minusów korzystania z metody BYOD w szkole mogę zaliczyć awaryjność urządzeń i problem z dostępnością Internetu w placówce. Ten rodzaj pracy z uczniem ma sens tylko wtedy, kiedy zapewnione jest jego stabilne działanie, a w wypadku szkoły chodzi przede wszystkim o infrastrukturę telekomunikacyjną. Sprawne połączenie z siecią szkolną – sprawny i nieutrudniający pracy system kontroli dostępu, router WiFi zdolny do obsłużenia wymaganej liczby urządzeń. Szybkość sieci wewnętrznej – zdolności przesyłowe routerów w zestawieniu z planowaną liczbą urządzeń uczniowskich i sposobem ich użycia. Wydajność połączenia szkoły z globalną siecią zarówno w kierunku do szkoły (ściągnięcie plików, przeglądanie treści), jak i ze szkoły (udostępnianie plików, publikowanie treści).

Jako utrudnienie w pracy metodą BYOD mógłbym także wymienić niekompatybilność aplikacji edukacyjnych z urządzeniami uczniów ze względu na różne systemy operacyjne, jednak popularne aplikacje takie jak Wikipedia, słowniki czy popularne serwisy edukacyjne, między innymi Quizizz czy Learning Apps, działają na każdym systemie.

Uczniowie podczas lekcji mają dostęp także do aplikacji niepożądanych, takich jak komunikatory i przeglądarki internetowe, więc trzeba zadbać o skupienie uwagi uczniów na danym zadaniu – nie można pozwolić na to, żeby się nudzili.

Coraz rzadziej zdarzają się sytuacje, w których uczniowie nie posiadają telefonów bądź telefonów przystosowanych do korzystania z różnych aplikacji, jednak ważne jest to, aby nikt nie poczuł się dyskryminowany. Zawsze istnieje możliwość wspólnego korzystania uczniów z urządzenia bądź zakupienia przez placówkę kilku rezerwowych tabletek lub telefonów. Byłaby to opcja tańsza i korzystniejsza dla szkoły z jednoczesnym angażowaniem wszystkich uczniów podczas zajęć.

Odgórną przeszkodą w nauczaniu i uczeniu się za pomocą metody BYOD jest coraz częstszy zakaz używania przez uczniów telefonów w szkole. Jest to rozwiązanie, za którym optują zarówno rodzice jak i nauczyciele, zwracając uwagę na niepożądane zachowania uczniów wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z urządzeń. Argumentem jest narażanie uczniów i nauczycieli na rozmaite problemy, między innymi zdarzające się kradzieże, wszechobecną cyberprzemoc, nękanie oraz obrażanie uczniów i nauczycieli w sieci, wykonywanie, przechowywanie i publikowanie zdjęć oraz nagrań wbrew woli osób na nich się znajdujących. Metoda BYOD mogłaby jednak zostać wykorzystana jako przywilej zachęcający uczniów do pracy nad zadaniami. Uważam, że warto podjąć dyskusję nad sposobem jej wdrożenia do szkół, ponieważ polska szkoła powinna iść z duchem czasu i być wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Nauczyciele jako mentorzy mają obowiązek stawić czoła współczesnym technologiom, aby umieć porozu-

miewać się z uczniami na ich poziomie, zrozumieć ich problemy i ich świat. W XXI wieku, w czasach globalnej wioski musimy zaakceptować fakt, że

dostęp do wiedzy się zmienił. Książki znajdujące się w bibliotece nie są czymś, z czego uczniowie będą korzystać na co dzień. Nauczyciele powinni uczyć spo-

sobu weryfikacji wiedzy, która poprzez Internet otacza młodzież oraz umiejętności wykorzystywania jej. BYOD jest na to najlepszym sposobem.

Małgorzata Gralewski nauczyciel doradca CDN w Koninie, nauczyciel języka angielskiego SP 15 w Koninie

Porozumienie bez przemocy – czy warto?

Wróciłam właśnie ze szkolenia zorganizowanego przez Epathic Way w Warszawie w obszarze Porozumienia Bez Przemocy (Nonviolent Communication, NVC). Pierwszy raz usłyszałam ten termin, czytając rozmowę zatytułowaną *Alternatywne metody nauczania w polskiej szkole. Możliwe? Wywiad z nauczycielką matematyki*. Rozmowa była przeprowadzona z panią Anną Szulc, nauczycielką z I Liceum Ogólnokształcącego w Zduńskiej Woli, która mówiła o swoich sposobach pracy z uczniami i wymieniła właśnie PBP jako jedną z fundamentalnych metod pracy z uczniami. Postanowiłam i ja zgłębić ten temat. Zaczęłam od lektury książki Mashalla B. Rosenberga *Porozumienie bez przemocy. O języku życia* i byłam tak zafascynowana tą metodą i tym sposobem komunikacji międzyludzkiej, że postanowiłam jeszcze bardziej eksplorować temat i pojechałam na szkolenie do Warszawy.

Porozumienie Bez Przemocy jest sposobem na takie komunikowanie się, dzięki któremu zaczynamy dawać (i brać) z serca, niezależnie od okoliczności, w jakich jesteśmy, nawet jeśli są to okoliczności bardzo niesprzyjające.

Rosenberg w swojej książce twierdzi bowiem, że dawanie z serca to nasza wrodzona zdolność i że podstawową potrzebą każdego z nas jest zaspokajanie potrzeb drugiego człowieka. Porozumiewanie się bez przemocy jest to „naturalny stan współodczuwania, który osiągnęliśmy wtedy, gdy przemoc ustąpiła z naszego serca”, a dzieje się tak wówczas, gdy z naszego języka usuniemy oceny, sądy, krytykę, porównywanie, gdy przestaniemy używać kar i nagród dla osiągnięcia celu. Bez przemocy, czyli bez przyklejania etykiet.

Szkolenie było dla mnie bardzo cenne, przećwiczyłam słuchanie z empatią, nauczyłam się, że w rozmowie ważne są dwie osoby i że odczucia mojego rozmówcy są kluczowe dla zrozumienia danej sytuacji i do tego, by dwie osoby po rozmowie czuły się dobrze. Szkole-

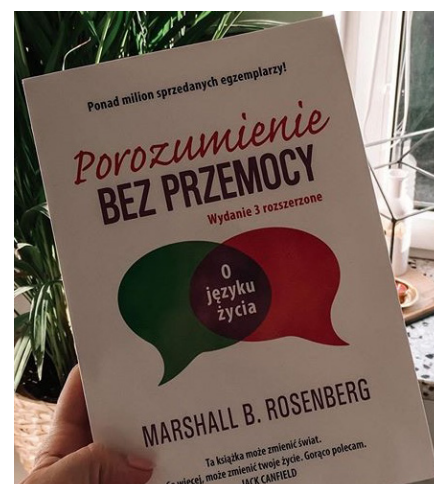
nie było dla mnie wartościowe również z innego powodu, a mianowicie bardzo chcę się nauczyć słuchać z empatią moich uczniów, reagować na sytuacje zaistniałe w klasie właśnie za pomocą PBP. Ponieważ uważam, że jestem nauczycielem refleksyjnym, który zdaje sobie sprawę z wagi oddziaływania na moich uczniów i kierując się słowami wielkiego profesora Johna Hattiego z książki *Widoczne uczenie się dla nauczycieli*: „najważniejsze jest myślenie o własnej sile oddziaływania i to właśnie myślenie w połączeniu z działaniem ma pozytywny wpływ na uczenie się”, chcę działać i używać Języka Żyrafy – czyli PBP w swojej klasie, na swoich lekcjach. Pojęcie Język Żyrafy to pojęcie symboliczne dla PBP. Żyrafa to sympatyczne zwierzę, które ma największe serce spośród wszystkich ssaków lądowych. Potrafi tym sercem obdarzyć wszystkich potrzebujących, a i dla niej samej też starczy miłości. Przeciwstawia się jej szakala, który symbolizuje odmienny styl komunikacji – zawierający krytykę, osąd i agresję. Ja wybieram język żyrafy i odrzucam język szakala. Wiem, że moi uczniowie są dla mnie ważni i wiem również, że ja jestem ważna dla nich i – dalej cytując Hattiego – „musimy postrzegać siebie jako tych, którzy są w stanie wywołać pozytywne zmiany w uczniach, z którymi pracujemy”. Profesor John Hattie wyszedł z założenia, że najlepsze efekty w nauczaniu osiągniemy, gdy spojrzymy na uczenie się oczami uczniów. Prowadzone przezeń badania trwały 15 lat. W tym okresie Hattie dokonał 800 analiz badań edukacyjnych na podstawie 50 tysięcy badań wykonanych na 200 mln uczniów. Celem badań było ustalenie, jakie czynniki mają największy wpływ na polepszenie efektów nauczania. **Wyniki badań pokazały, że na 4. miejscu były Relacje Nauczyciel-Uczeń, a na 5. pozycji Nauczanie Oparte na Rozwiązywaniu Problemów.**

Właśnie dlatego potrzebne mi było zgłębienie się w PBP, gdyż wiem, że

stosowanie PBP może mieć wpływ na lepsze efekty nauczania. Jednocześnie zrozumiałam, że z każdej rozmowy dwie osoby mogą być zadowolone – wystarczy tylko wysłuchanie, wystarczy jedynie (lub aż) nazwać emocje i potrzeby drugiej osoby, żeby się uspokoiła i mogła poczuć, że jest dla nas ważna i traktowana ze zrozumieniem. To daje jej siłę do uporania się z trudnymi uczuciami i otwiera możliwość dalszej rozmowy.

Bez względu na to, ile mamy lat, wszyscy potrzebujemy empatii i akceptacji, czyli otwartości na nasze potrzeby i gotowości do wysłuchania tego, co mamy do powiedzenia. Każdy z nas może wyrobić w sobie nawyki PBP. To kwestia uświadomienia sobie swoich utrwalonych sposobów porozumiewania się z ludźmi i kształtowania nowych, bardziej efektywnych, które prowadzą do budowania harmonijnych i satysfakcjonujących relacji.

Już nie mogę się doczekać rozmów z moimi uczniami, empatycznego słuchania i stosowania PBP każdego dnia. Jakie będą tego efekty? Sama jestem ciekawa, ale myślę, że moje oddziaływanie na moich uczniów będzie efektywniejsze, a co za tym idzie – ich osiągnięcia będą większe. A na pytanie postawione w tytule CZY WARTO? odpowiadam: zachęcam wszystkich do zapoznania się z PBP, bo na pewno WARTO.

Magdalena Juszcak Wyższa Szkoła Kadr Menedżerskich w Koninie

Wpływ subkultur w okresie adolescencji

Wszyscy ludzie przechodzą przez kolejne etapy rozwoju, są to: prenatalny, wczesne dzieciństwo, średnie dzieciństwo – wiek przedszkolny, późne dzieciństwo – młodszy wiek szkolny, adolescencja, wczesna dorosłość, średnia dorosłość – wiek średni, późna dorosłość – wiek starzenia się (Barbara Harwas-Napierała, Janusz Trempała 2000: Spis treści). Okres, który nazywany jest adolescencją, jest okresem przełomowym zarówno dla osób, które się w nim znajdują, jak i dla ich otoczenia. Etap między dzieciństwem a dorosłością okraszony jest emocjonalną, fizyczną i psychiczną karuzelą, dlatego tak ważne jest wsparcie ze strony rodziny, pedagogów oraz rówieśników.

Istotnym elementem w omawianym okresie są subkultury. Procesy zachodzące podczas budowania relacji subkulturowej rzutują na rozwój młodych ludzi. Dają poczucie bezpieczeństwa i zrozumienia, zrzeszają osoby podobne do siebie, kształtują tożsamość.

W artykule pragnę wykazać zależności między czynnikami psychospołecznymi a subkulturowością adolescentów.

Adolescencja

Adolescencja to „okres dorastania, między dzieciństwem a dorosłością, przypadający między 11–12 a 17–21 rokiem życia, charakteryzujący się nasilonymi zmianami fizycznymi i psychologicznymi, które mają charakter dynamicznego procesu, uwarunkowanego w dużym stopniu sytuacją socjokulturową i ekonomiczną. [...] Jest to [...] okres odkrywania własnych potencjałów i kierunków rozwoju, kształtowania własnego ego, systemu wartości i światopoglądu wraz z neodpartą potrzebą osiągnięcia subiektywnie rozumianej wolności i autonomii, niekiedy błędnie (aż do przypadków patologicznych) realizowanej przez odrzucanie i negowanie autorytetów i związanych z nimi instytucji. Pojawia się w tym okresie wiele zaburzeń emocjonalnych, m.in.: wybuchowość, wahania nastroju, niekiedy myśli samobójcze, częste zachowanie agresywne, nasilone zwłaszcza w sytuacjach grupowych (subkultura). Okres ten charakteryzuje ponadto łatwość ulegania wpływom, także negatywnym, oraz nasilone tendencje do uzależnień” (zapytaj.onet.pl/encyklopedia).

Inna definicja wskazuje na „(wiek dorastania) stadium życia jednostki; okres przejściowy między dzieciństwem a dorosłością, który rozpoczyna się z początkiem dojrzewania płciowego, a kończy po osiągnięciu pełnej dojrzałości biologicznej i społecznej. Szybki wzrost fizyczny i rozwój psychiczny są na ogół przyczyną wielu napięć, stresów i innych zaburzeń emocjonalnych, objawiających się m.in. buntem przeciwko autorytetom: rodzinie, szkole, religii, oraz poszukiwaniem »prawdziwych« wartości” (Słownik socjologiczny 2002: 14).

Ogromne znaczenie podczas adolescencji mają rodzice oraz sposób, w jaki traktują swoje pociechy. Socjalizacja, przez którą przechodzą dzieci, rzutuje na ich zachowanie w środowisku rówieśniczym, szkole oraz na innych płaszczyznach życia społecznego. Określenia: „nie jesteś jeszcze dorosły”, „jesteś nadal dzieckiem”, „jak będziesz dorosły/dorosła, to...”, „gdy będziesz miał własne pieniądze...” nie pomagają, lecz zaburzą ich funkcjonowanie na obecnym etapie rozwoju. Niewłaściwa komunikacja na płaszczyźnie rodzic-dziecko może skutkować buntem i odrzuceniem autorytetów przez adolescentów.

W dzisiejszych czasach niewątpliwym wpływem na jakość i dynamikę rozwoju nastolatków mają media, „które kreują potrzeby i pragnienia [...], a jednocześnie kształtują pogląd na temat tego, jakie zachowanie jest aprobowane przez dorosłych” (Bakiera 2009: 18).

Celebryci, artyści czy youtuberzy, którzy są promowani np. w telewizji i Internecie, są autorytetami i źródłem inspiracji młodzieży. Sposób bycia, ubierania się, a nawet słownictwo są przywłaszczane i powielane w życiu codziennym młodzieży.

Niestety, nie wszystkie zachowania guru nastolatków są godne naśladowania. Często niewłaściwe treści przemycane są chociażby w tekstach piosenek, wpisach na portalach społecznościowych, czy umieszczane na filmikach (Instastory, Snapchat, YouTube). Propagowany jest hedonistyczny styl życia oraz kult pieniądza.

Na podstawie opublikowanego 31.01.2019 r. wyniku badań przeprowadzonych przez Narodowe Centrum Kultury na temat gustów muzycznych

polskich nastolatków wybrałam cztery fragmenty utworów wykonawców, którzy cieszą się największym audytorium adolescentów (Kukołowicz 2019).

1. Paluch „Ładni, smutni ludzie”

*Schowana sprawnie za filtrem
Niedoskonałość od matki
Leczą kompleksy na chwilę
[...]*

*Insta, pamiętnik z wakacji
Tylko uśmiechy są w cenie
Jak braknie im motywacji
To czyta posty trenerek
Wszystko przemija w godzinę
Wszystko przemija w minutę
Dodaje ulgę na chwilę
Atencja lekiem na smutek
Ekran oświetla ciemność
Ładni, smutni ludzie
Ekran zapewnia im jedność
Ładni, smutni ludzie
(teksioiry.interia.pl)*

2. Qebonafide „Half death” feat. Reto

*Wkładam zblazowany moje
Hypervenom
Obok sztuka jak z reklamy Kinder
Bueno
Wszyscy coś mi p** o miłości w kółko
Ale gdzie nie spojrzę wszędzie widzę
przemoc
Znowu piszę w tę noc, trzeci dzień
rodeo
Jeszcze wczoraj nagrywałem spięty
demo
Teraz leży pieniądz jak pod Erytreą
Jestem epidemią z wizją dzieci emo
(co?)
Dzisiaj słyszysz będę zawsze obok –
ameno
Jutro znowu siedzisz sam ze sobą –
ameno
Mam *** zwidy, widzę to, czego nie
wiedzisz
Składam chude palce w krzyżyk moje –
ameno
Jestem ledwie żywy, słońce, ledwie żywy
Z miasta które nie ma żadnej
perspektywy
Tylko przejdź przez kryzys, tylko ściepę
w leasing
Tylko dobra żona, choć brzydsza niż
Weezy
Weź to skończ albo zabij mnie
Strzelają do mnie jak do Harambe
Ile razy to bagno próbowało zabić mnie
Chwila przyjemności, potem sk****
zaraz śmierć – ameno
(tesktowo.pl)*

3. Rihanna – Work (Explicit) ft. Drake

*Nuda!...Czas na mnie
Muszę go podręczyć
Ale jemu to się nie podoba,
Wiesz, że chcę dla ciebie dobrze.
[...]*

*Nie pisz tylko wtedy gdy masz problem,
Wierzyłam w ciebie.
Zabrałeś moje serce, ofiarność
i cierpliwość*

*Wykorzystałeś mnie
Oszukałeś mnie, zaufałam ci
Chciałam żebyś dał mi
Coś czego nigdy nie miałam,
Coś czego nigdy nie widziałam,
Coś czego nigdy nie było!
Mmmmm!*

*Ale udaję, że nic się nie stało,
Jestem gotowa na...*

(tekstowo.pl)

4. Ariana Grande – 7 rings

*Śniadanie u Tiffany'ego i butelki
z bąbelkami*

*Wytatuowane dziewczyny, które lubią
wpadać w kłopoty
Rzęsy i diamenty, bankomaty
Kupuję sobie wszystkie moje ulubione
rzeczy (Tak)*

*Przeszłam przez niezły syf,
powinam być smutną [...]
Kto by pomyślał, że zmieni mnie to
w zółbę?*

*Wolę być skuta w kajdanki niż
pociągana za sznurki*

*Wypisuję własne czeki, tak jak piszę to,
co śpiewam, tak (Tak)
(tekstowo.pl)*

Zapoznając się z tekstami utworów, możemy wyodrębnić kilka destrukcyjnych obszarów, które wpływają na funkcjonowanie nastolatków:

- kult pieniądza,
- pokolenia „instagrama” – sztuczność prezentowana na zdjęciach, które są wykonywane pod grono odbiorców na profilach społecznościowych,
- związki oparte na fizyczności,
- samotność wśród tłumu.

Obszary te podkreślają dewiacyjny charakter utworów oddziałujących w znaczący sposób na kształtowanie osobowości młodego człowieka. Kultura masowa utwierdza młodzież w przekonaniach zawartych np. w tekstach piosenek (patrz wyżej), kształtując jej błędny system wartości.

Etap adolescencji jest niewątpliwie trudnym czasem. Występują skrajne emocje oraz zachowania, takie jak: chęć uczestnictwa w życiu społecznym a potrzeba samotności, zaangażowanie

w sprawy interpersonalne, szkolne itp. a rezygnacja, optymizm a pesymizm, fascynacja a rozczerowanie, euforia a apatia, chęć niesienia pomocy a egoizm, chęć bycia w związku a zachowania destrukcyjne prowadzące do rozpadu związków, uległość w stosunku do liderów a bunt wobec autorytetów (Bakiera 2009: 15). Powodem takich wahań w zakresie odczuć i zachowań jest fakt, iż młodzi ludzie pragną być traktowani jako osoby dojrzałe i dorosłe, lecz rozwój psychiczno-społeczny do końca im na to nie pozwala. Nastolatki szukają odpowiedniej dla nich drogi oraz autorytetów, liderów o podobnym systemie wartości, norm i poglądów – tak w realnym życiu, jak i wirtualnym. Dlatego tak ważnym elementem w adolescencji są subkultury. Młodzież oczekuje, by dorośli traktowali ją jak równą sobie. Kiedy rodzice, nauczyciele, znajomi nie spełniają jej oczekiwań, za wszelką cenę pragnie ona udowodnić swoją „dorosłość” poprzez np. nadużywanie alkoholu, narkotyków, palenie papierosów, liczne kontakty płciowe, bijatyki, przeklinanie, wchodzenie w konflikt z prawem, ucieczki z domu. Niektóre subkultury charakteryzują się takimi dewiacyjnymi zachowaniami, przez co młodzież utożsamia się z nimi i czuje się pewniej. Takimi subkulturami mogą być np. chuligani. Istotność subkultur młodzieżowych w okresie adolescencji polega na zrzeszaniu się osób charakteryzujących się podobnymi cechami,

wzajemnym wsparciem, autorytetem oraz sposobem życia.

Cechy charakterystyczne subkultur młodzieżowych

Rozważania na temat subkultur należy zacząć od zdefiniowania pojęcia kultury. Według Antoniny Kłoskowskiej „kultura jest to względnie zintegrowana całość obejmująca zachowania ludzi przebiegające według wspólnych dla zbiorowości społecznej wzorów wykształconych i przyswajanych w toku interakcji oraz zawierająca wytwory takich zachowań” (ozkultura.pl). Definicja ta oznacza, że w danej grupie społeczeństwa większość jednostek zachowuje się w ten sam, ściśle określony i akceptowany sposób, powstają normy i reguły zachowań ustalonych poprzez wzajemne oddziaływanie na siebie.

Bronisław Malinowski zaś określa kulturę jako „integralną całość, na którą składają się narzędzia i dobra konsumpcyjne, konstytucyjne statuty różnorodnych społecznych ugrupowań, ludzkie idee i rzemiosła, wierzenia i zwyczaje” (ozkultura.pl). Tak więc na kulturę składa się wiele czynników – duchowych, materialnych, ludzkich.

Kultura obejmująca większość społeczeństwa jest kulturą dominującą. Jednostki niedostosowane do ogólnie panujących norm, wartości, wyglądu, zachowań pozostawione są na marginesie społecznym, często uznawane są za dewiacyjne. Te grupy społeczne tworzą oddzielną kulturę, nazwaną subkulturą.

Subkultura według Mirosława Pęczaka to „względnie spójna grupa społeczna pozostająca na marginesie dominujących w danym systemie tendencji życia społecznego, wyrażająca swoją odrębność poprzez zanegowanie lub podważanie utrwalonych i powszechnie akceptowanych wzorów kulturowych” (Pęczak 1992: 4).

Inna definicja podgrupy to „zespół symbolicznych i aksjologicznych odniesień określających odrębność względem innych grup społecznych”, przy czym „położenie grupy w relacji do władzy, autorytetów, jej status i poczucie własnej tożsamości [...] prowadzą do wyłączenia się subkultury, której zasadniczą funkcją jest zapewnienie bezpieczeństwa i spójności grupy oraz wypracowanie układu znaczeń, pozwalającego członkom takiej grupy tolerować wymogi sytuacji w jakiej się znajdują” (Wrzesień 2013: 56–57).

Subkultury i kultury dominujące różnią się między sobą pod względem:

- tożsamości – „cechy wyróżniające jednostki lub grupy, określające, kim lub czym jest ta jednostka lub grupa i co ma dla nich znaczenie”;

- spójności pod względem materialnym – np. taki sam sposób ubierania się, noszenia biżuterii (charakterystyczny wygląd);
- spójności pod względem niematerialnym:

- wiedza oraz przekonania,
- normy,
- wartości,
- znaki oraz symbole takie jak język czy gestykulacja.

Subkultury są zjawiskiem chwytliwym – niektóre są bardziej trwałe i cieszą się popularnością przez lata, inne zanikają stosunkowo szybko i nie przejawiają żadnych rokowań na powrót. Nad tematem obecnie panujących trendów subkulturowych należy pochylić się w odrębnym artykule.

Wybrane subkultury młodzieżowe

Na podstawie dwóch subkultur, które w dalszym ciągu istnieją w realiach polskiego społeczeństwa, spróbuję wykazać zależności między subkulturami a adolescencją.

SKEJCI

Nazwa subkultury wywodzi się od skateboardingu, czyli jazdy na rolkach bądź deskorolce. Jest to sport, który

powstał w latach 70. w USA i Europie Zachodniej (Piotrowski 2003: 86). Prekursorami tej dyscypliny sportu i jednocześnie subkultury byli: Stacy Peralta, Jay Adams, Tony Alva. Jednym z najpopularniejszych skejtów na całym świecie jest Tony Hawk, którego imieniem sygnuje się chociażby gry komputerowe o tematyce skateboardowej.

W latach 80. w Europie pojawiło się zapotrzebowanie na atrakcyjną subkulturę, która pozwoliłaby „skojarzyć etos spontanicznej kultury młodzieżowej z zabawą wymagającą sprawności, dbałości o kondycję” (Pęczak 1992: 86).

W Polsce subkultura pojawiła się pod koniec lat 70. Początkowo traktowano skejtów jako modę, która w końcu minie. O dziwo, zaczęto organizować zawody skateboardowe, powstawało coraz więcej profesjonalnych sklepów, a skateboarding powoli zaczął być traktowany jako styl życia i ta tendencja trwa do dziś.

Oprócz wysokiej sprawności fizycznej, cechami charakterystycznymi tej subkultury są:

- spontaniczność,
- luz,
- podkreślenie niezależności,
- specyficzny strój: czapki z daszkiem, chustki bandany, szerokie bluzy z kapturami, luźny T-shirt z logiem firm deskorolkowych, buty Bermundy, tramki typu Vans, kolorowe ochraniacze na kolana i łokcie.

Miejscem spotkań skejtów, oprócz skateparków, są zawody sportowe, które organizowane są na całym świecie. Powstały też specjalnie im dedykowane firmy odzieżowe, takie jak Etnies czy Vans, czasopisma, książki, filmy.

Skejtów można nazwać subkulturą, ponieważ mają:

- poczucie własnej tożsamości,
- charakterystyczny styl ubierania się,
- wspólne normy i wartości,
- wiedzę i przekonania,
- specyficzny język, nazwy trików (sposób jazdy, sztuczki robione na deskorolce czy rolkach).

METALOWCY

Nazwa tej subkultury wywodzi się od muzyki heavy metalowej. Zaczęła ona kielkować w latach 60., lecz największy jej rozkwit szacuje się na lata 70.

Jej głównym elementem charakterystycznym jest muzyka. Prekursorami muzyki heavy metalowej, zwanej również hardrockiem czy heavy rockiem, byli: Led Zeppelin, Black Sabbath, Deep

Purple (Wrzesień 2013: 396). Powrót do muzyki „o ciężkim brzmieniu” był reakcją na popularyzowanie się muzyki w stylu disco, która miała miejsce w pierwszej połowie lat 70. w USA i Europie (Pęczak 1992: 53).

Początkowo była to grupa osób słuchająca takiej samej muzyki i chodząca na koncerty, co nie jest jeszcze przejawem subkulturowości. Z biegiem lat, gdy wykształciły się specyficzne brzmienia dla zespołów metalowych, ukształtował się styl ubierania się: obcisłe, czarne, z materiału lub ze skóry spodnie, kurtki ramoneski, ubrania i dodatki obite ćwiekami, czarne koszulki, plecaki kostki, glany, które były poniekąd inspirowane zapomnianą w ówczesnych czasach subkulturą rockersów. Charakterystyczne były również długie włosy noszone zarówno przez dziewczyny jak i chłopców (Piotrowski 2003: 84).

Kolejnym spoiwem są koncerty. Podczas uczestniczenia w festiwalach (np. Woodstock), oprócz słuchania muzyki, pojawiają się specyficzne gry, zabawy, tańce. „[...] pierwotnie zaadaptowano punkowy slam dancing, szybko wzbogacony headbangingiem, czyli rytmicznym, dynamicznym kręceniem, opuszczaniem i podnoszeniem głowy, przeważnie przy pochylonym tułowiu. [...] z czasem pojawił się moshing [...] z wzajemnym popychaniem się i odbijaniem od siebie tańczących” (Wrzesień 2013: 324). Koncerty przybrały formę spektaklu, niekiedy nawet rytuału przepełnionego symbolicznymi gestami i zachowaniami scenicznymi.

Metalowcy nie posiadają własnej ideologii, dla członków subkultury liczy się to, by móc „być razem”. Można natomiast zagłębić się w teksty piosenek, które są drogowskazem i emancypacją uczuć, a także powrotem do mitologicznych, średniowiecznych czy prastowiańskich kultów. Poruszają również ważne społeczne, religijne czy obyczajowe kwestie, np. we fragmencie utworu „EnterSandman” zespołu Metallica:

*Odmów modlitwę, tę krótką
Nie zapomnij mój synu
Pomodlić się o wszystkich
[...]
Opatul się dobrze, by było Ci ciepło
I nie myśl o grzechu
Dopóki nie nadejdzie piaskowy dziadek
Teraz kładę się spać
(Teraz kładę się spać)
Modląc się, do Pana, by strzegł mą
duszę*

*(Modląc się, do Pana, by strzegł mą
duszę)
Jeśli umrę zanim się obudzę
(Jeśli umrę zanim się obudzę)
Modlę się, do Pana, by zabrał moją
duszę
(Modlę się, do Pana, by zabrał moją
duszę)*
(tesktowo.pl)

Metalowcy czują ze sobą więź. Wygląd zewnętrzny jest w zasadzie kwestią umowną, choć w dalszym ciągu charakterystyczną. Najważniejsze jest jednak poczucie odrębności kulturowej, identyfikacja z członkami subkultury (Wrzesień 2013: 324).

Po dziś dzień subkultura metali ma wielu zwolenników. Na przełomie kilkudziesięciu lat powstawały nowe odłamy metalu, dzięki czemu powiększała się liczba osób należąca do tej subkultury.

Metalowcy mogą być nazywani subkulturą, gdyż:

- wykazują takie same cechy (uczestnictwo w koncertach, imprezach muzycznych),
- są spójni pod względem ubioru,
- są spójni pod względem norm, wartości, wiedzy.

Reasumując: opisane grupy wykazują elementy, dzięki którym mogą być ujmowane jako subkultury młodzieżowe. W jaki sposób cechy te pomagają młodzieży w okresie dorastania?

Rola subkultur młodzieżowych w okresie adolescencji

Nastolatki poznają się na koncertach metalowych, fanpage grupach czy forach, dzięki czemu budują relacje oparte na wspólnych zainteresowaniach, dyskusjach, spędzaniu czasu. W przypadku skejtdów natomiast miejscem nawiązywania znajomości są najczęściej skateparki i zawody sportowe. Znajomości zbudowane na wspólnych zainteresowaniach rzutują na aktywność i kreatywność przy spędzaniu wolnego czasu.

Wymienione przeze mnie subkultury pozwalają łączyć się młodzieży w tak zwane kliki, dzięki czemu osoby nie czują się wyalienowane. Specyfika ubioru skejtdów i metalowców pozwala na poczucie przynależności – z łatwością można rozpoznać członków danej subkultury w tłumie.

Młodzież należąca do subkultur nierzadko nastawiona jest negatywnie do rodziców i nauczycieli, gdyż jej poglądy różnią się od opinii środowiska rodzinnego i szkolnego. Należy przyjrzeć się antropologii subkultury

i ideologiom, które są propagowane w ich środowisku. Często bowiem łączone są z negatywnymi stereotypami, które zaburzają obraz danej grupy, np. metalowcom przypisany jest satanizm, natomiast skejtom zbyt duża frywolność, lekceważenie osób i instytucji.

Istnieje spore ryzyko, że na koncercie metalowym młodzież będzie spożywała alkohol lub brała narkotyki, a skejci zbyt dosłownie będą interpretować spontaniczny tryb życia. W związku z tym młodzież narażona jest na wszelkiego rodzaju uzależnienia, np. narkomanię, alkoholizm czy seksoholizm.

Mogą pojawiać się zachowania destrukcyjne, patologiczne, dewiacyjne, agresywne, buntownicze. Są to oznaki lęku, poczucia niedostosowania, zmian fizycznych i psychicznych u młodej osoby.

Subkultury młodzieżowe posiadają zarówno cechy pozytywne, jak i negatywne, które wpływają na rozwój nastolatków. Zależności między subkulturami a adolescencją zawarłam w poniższej tabeli:

Adolescencja	Subkultura
Odkrywanie własnych potencjałów i kierunków rozwoju.	Odkrywanie zainteresowań i uzdolnień: – skate: umiejętność jazdy na deskorolce, wysoka sprawność fizyczna, umiejętność pracy w zespole, – metal: preferencje muzyczne, aktywność na koncertach, uzdolnienia muzyczne (opcjonalnie).
Kształtowanie własnego ego.	Świadomość własnej spójności w czasie i przestrzeni, w sytuacjach społecznych i pełnionych rolach, a także świadomość własnej odrębności, indywidualności, niepowtarzalności.
Przyjmowanie systemu wartości i światopoglądu.	Uznawanie wartości i głoszenie światopoglądu według wybranej subkultury: – skate: luz, spontaniczność, afirmacja życia, – metal: nostalgia, nawiązania do mitów i wierzeń w tekstach piosenek.

Potrzeba osiągnięcia subiektywnie rozumianej wolności i autonomii.	Dążenie do uniezależnienia się od rodziców i postępowania według własnych zasad bądź według grupy odniesienia. Chęć samodzielnego decydowania o swoim życiu, wyborach, zainteresowaniach: – skate i metal: towarzyskie spotkania, wykorzystanie wolnego czasu w kształtowaniu swoich umiejętności, wyróżnianie się z tłumu.
Odrzucanie i negowanie autorytetów i związanych z nimi instytucji.	Odrzucanie norm formalnych, moralnych i prawnych, bunt przeciwko rodzicom, nauczycielom, wagowanie, rozwijanie zainteresowań i aktywności w wybranej grupie, posiadanie nowych autorytetów: – skate: sportowcy z dziedziny, – metal: frontmani zespołów.
Łatwość ulegania wpływom, także negatywnym.	Powielanie pozytywnych i negatywnych zachowań autorytetów, np. podżeganie do buntu, narzucanie destrukcyjnych ideologii, afirmacja życia.
Nasilone tendencje do uzależnień.	Skejt i metal: alkohol i narkotyki na koncertach, spotkaniach towarzyskich, możliwość uzależnienia się.

Zakończenie

Reasumując: subkultury młodzieżowe kształtują osobowość młodego człowieka, zaspokajają jego potrzeby, np. przynależności, zrozumienia, indywidualności, kreatywności, różnorodności. Jest to okres przejściowy, lecz dokonują się w nim ważne przemiany fizyczne i psychiczne. Jest to okres wolności, swobody, bez troski i ucieczki od odpowiedzialności. To, co się dzieje w życiu nastolatków, będzie mimo wszystko rzutowało na ich przyszłość, dlatego subkultury młodzieżowe mają ważny wpływ na życie człowieka.

Literatura

- Bakiera L., 2009, *Czy dorastanie musi być trudne?*, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe Scholar
- Harwas-Napierała B, Trempała J. (red.), 2000, *Psychologia rozwoju człowieka. Charakterystyka okresów życia człowieka, tom 2*, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN
- Olchnicki K, Załęcki P., 2002, *Słownik socjologiczny*, Toruń, Wydawnictwo Graffiti BC
- Pęczak M., 1992, *Mały słownik subkultur młodzieżowych*, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe Semper
- Piotrowski P., 2003, *Subkultury młodzieżowe. Aspekty psychospołeczne*, Warszawa, Wydawnictwo Akademickie „Żak”
- Wrzesień W., 2013, *Krótką historią młodzieżowej subkulturowości*, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN

Źródła

- Adolescencja, <https://zapytaj.onet.pl/encyklopedia/38669,,,,,adolescencja->

[,haslo.html](#), (2019). Dostęp: 30 marca 2019

- Kukołowicz T. (2019), Jakie są gusta muzyczne polskich nastolatków? Mamy wyniki badań! Pozyskano 30 września 2019 z <https://www.nck.pl/badania/aktualnosci/preferencje-muzyczne-nastolatkow>
- Kultura (2019). Pozyskano 30 marca 2019 z <http://ozkultura.pl/node/1384>
- Tekst piosenki Palucha „Ładni, smutni ludzie, (2019). Pozyskano 30 marca 2019 z <https://teksciory.interia.pl/paluch-ladni-smutni-ludzie-tekst-piosenki,t,668367.html>
- Tekst piosenki Qebonafide „Half death” feat. Reto, (2019). Pozyskano 30 marca 2019 z https://www.tekstowo.pl/piosenka,quebonafide,half_dead_ft_reto_.html
- Tekst piosenki Rihanna – Work (Explicit)ft. Drake, (2019). Pozyskano 30 marca 2019 z https://www.tekstowo.pl/piosenka,rihanna,work_ft_drake.html
- Tekst piosenki Ariana Grande – 7 rings, (2019). Pozyskano 30 marca 2019 z https://www.tekstowo.pl/piosenka,ariana_grande,7_rings.html
- Tekst piosenki Metallica – Enter Sandman, (2019). Pozyskano 30 marca 2019 z https://www.tekstowo.pl/piosenka,metallica,enter_sandman.html

Artykuł powstał w oparciu o pracę podyplomową (2016) „Znaczenie subkultur młodzieżowych w okresie późnej adolescencji” napisaną pod kierunkiem prof. nadzw. dra hab. Jana Grzesiaka w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koninie.

Jolanta Staszak nauczyciel doradca CDN w Koninie, nauczyciel ZSOT w Sompolnie

Wychowawcza rola wolontariatu

Wolontariat jest stosunkowo nowym terminem o niewykrystalizowanym jeszcze do końca zakresie znaczeniowym. Pojawił się wraz z rozwojem różnego rodzaju organizacji społecznych, które odgrywają coraz większą rolę w kształtowaniu życia społecznego. Do tego czasu cała sfera działalności społecznej realizowanej przez ochotników nazywana była filantropią lub dobroczynnością.

Wolontariat jest pojęciem szer-

szym od dobroczynności, filantropii, działalności charytatywnej, gdyż te są skierowane bezpośrednio na człowieka i kojarzą się z działaniem doraźnym (czyli z obszarem pomocy społecznej), zaś wolontariat obejmuje niemal każdą dziedzinę życia społecznego i działania na rzecz środowiska naturalnego (na przykład na ochronę środowiska naturalnego, opiekę nad zwierzętami czy ochronę i pomnażanie różnych wartości i dóbr służących człowiekowi, zgodnie

z ideą zrównoważonego rozwoju).

Pojęcie wolontariatu jest nadużywane i czasem staje się słowem wytrychem. Wolontariat często jest mylony z aktywnością o charakterze filantropijnym (np. darowizny na rzecz organizacji czy wysyłanie SMS-a w akcji charytatywnej) lub z aktywnością związaną z członkostwem w jakiejś organizacji (np. udział w zespole ludowym, działalność w ramach partii politycznej).

Pojęcia „wolontariat” i „wolonta-

riusz” nabierają nowego znaczenia. Wynika to, z jednej strony, z negatywnych skojarzeń związanych z pracą społeczną (bycie społecznikiem czy aktywistą), a ściślej – z czynami społecznymi, które nie zawsze miały znamiona dobrowolności i przynosiły jakiegokolwiek korzyści. Termin „wolontariusz” był pierwowzorem obecnie stosowanego określenia pracy społecznej. Jest to powrót do polskich korzeni tradycji społecznikowskiej. Natomiast z drugiej strony pojęcia „wolontariat” i „wolontariusz” upowszechniają się wraz z rozwojem idei społeczeństwa obywatelskiego, zachodnimi wzorami działalności społecznej i dynamicznym rozwojem sektora organizacji pozarządowych (opartego w znacznej mierze na bezpłatnej pracy ludzi dobrej woli).

Funkcja wychowawcza związana jest z kształtowaniem osobowości danej osoby podczas wykonywania pracy wolontariackiej, z pomocą w wyrównywaniu braków w sferze psychofizycznej i warunkach życia oraz z tworzeniem optymalnych możliwości rozwoju osobistego i społecznego. Człowiek, wychowując się w rodzinie i wspólnocie lokalnej, uczy się zasad współżycia, wrasta w system wierzeń, tradycję, kształtuje swój pogląd na świat, aspiracje, zdobywa ogólną wiedzę o sobie i świecie.

Proces dalszego uspołeczniania odbywa się w grupach rówieśniczych, w placówkach edukacyjnych, w organizacjach młodzieżowych, w rozmaitych kołach zainteresowań, a w okresie dorosłym w zrzeszeniach samorządowych (stowarzyszenia, samorządy lokalne, partie). Podczas tego procesu wykształca się ostatecznie poczucie prawne i umiejętności pracy zespołowej, pełnienia ról społecznych i odpowiedzialnego współistnienia.

We współczesnym świecie mamy do czynienia z dezintegracją społeczeństw wyrażającą się zanikiem więzi rodzinnych, koleżeńskich i sąsiedzkich oraz anonimowością życia społecznego i upowszechnianiem się egoistycznego stylu życia.

Wolontariat nieformalny to zaangażowanie społeczne bez pośrednictwa żadnych organizacji czy instytucji i przejawia się udzielaniem bezpośredniej pomocy osobom potrzebującym, zaś wolontariat formalny jest zaangażowaniem (na rzecz pojedynczych osób, szerszych grup lub różnorodnych idei) poprzez różnego rodzaju organizacje i instytucje (stowarzyszenia, fundacje,

parafie, wspólnoty religijne, kościoły, urzędy miast czy gmin, szpitale, ośrodki pomocy społecznej, szkoły, biblioteki, muzea). Natomiast wolontariat okazjonalny to taki, w którym wykonywane są zadania jednorazowe (udzielenie pomocy osobie, która uległa wypadkowi, którego jesteśmy świadkiem) i okresowe (finały Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, zbiórki żywności prowadzone przed Świętami Wielkanocnymi i Świętami Bożego Narodzenia przez Fundację Bank Żywności, pomoc ofiarom kataklizmów czy klęsk żywiołowych, udział w olimpiadach specjalnych). Ten rodzaj wolontariatu często wynika z odruchu serca.

Podejmowana praca przez wolontariuszy daje im przede wszystkim następujące korzyści:

- poczucie bycia potrzebnym innym (wzmocnienie sensu i wartości własnego życia),
- podwyższenie moralnej samooceny,
- pozytywna reakcja emocjonalna (np. radość, satysfakcja z odszukania własnego powołania, ze zrobienia czegoś wartościowego dla innych, docenienie, bycie zauważanym),
- pogłębienie refleksji nad celem i sensem życia,
- rozwój emocjonalny, społeczny i kulturalny, czyli doskonalenie się (sprawdzenie siebie, otworzenie na innych, możliwość odkrycia w sobie ukrytych zasobów, potencjałów, zdolności, zweryfikowanie własnych zainteresowań),
- cenne doświadczenie życiowe i zdobycie wiedzy – znalezienie pracy płatnej (w wypadku wolontariatu prozatrudnieniowego),
- możliwość podróżowania (w wypadku wolontariatu międzynarodowego), co pozwala na poznanie innej kultury, innego stylu bycia, wartości czy nauczenie się języka obcego,
- nowe kontakty społeczne,
- oderwanie się od własnych problemów oraz porównanie siebie z innymi, którzy mają jeszcze poważniejsze problemy, co pozwala na spojrzenie na własne trudności z innej perspektywy.

Wolontariat to nie tylko określona forma aktywności, ale i zespół wartości, czyli poczucie pełnienia misji. Na potrzebę tego poczucia zwraca się uwagę nawet w instytucjach komercyjnych.

Wolontariat w zdecydowanej większości znacząco wpływa na stosunek do życia.

Działalność wolontariacka z punktu widzenia pedagogiki społecznej stanowi bardzo ważną sferę aktywności społecznej. Budzi, organizuje „siły społeczne” i wzmacnia więzi istniejące w danej społeczności, stanowi podstawę do tworzenia się świadomego społeczeństwa obywatelskiego, zapewnia możliwość nieformalnego kształcenia, stając się istotnym elementem strategii kształcenia się przez całe życie (edukacja permanentna), przyczynia się do budowania tożsamości i integracji różnych kulturowo społeczeństw na świecie.

Literatura

- Abramowski E., *Wybór pism*, [w:] U. Dobrzycka, *Abramowski*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1991.
- Decyzja Rady z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie Europejskiego Roku Wolontariatu Propagującego Aktywność Obywatelską (rok 2011). Preambuła pkt 5. Źródło: http://erw2011.gov.pl/static/upload/decyzja_erw2011_final.pdf.
- Górecki M., *Podłoże motywacyjne pracy wolontariackiej*, [w:] *Pedagogika społeczna. Przestrzenie życia i edukacji*, Warszawa 2010.

Ewa Fatz nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 15 w Koninie

Dlaczego nie...?

Zagadnienia poruszane w tym artykule są dobrze znane nauczycielom, ale może i dla nich artykuł ten stanie się inspiracją do poszukiwań jeszcze ciekawszej pracy poświęconej czytelnictwu. Wiemy przecież, że jest to taki dział pracy dydaktyczno-wychowawczej, który nie znosi stereotypowych działań i powtarzających się metod.

W programie edukacji wczesnoszkolnej znajduje się wykaz lektur. Nauczyciel zobowiązany jest do przeczytania określonej liczby fragmentów lub pozycji w klasie. Zaleca czytanie przez dzieci pod swym kierunkiem w szkole oraz prosi o samodzielne czytanie w domu. Oczywiście, są uczniowie, którzy czytają systematycznie, ale są i tacy, których trzeba zachęcić do czytania książek. Myślę, że samo czytanie to nie wszystko. Dzieci mało mówią, a nabycie wprawy w mówieniu ułatwia uczniom przyswajanie trudnej sztuki pisania i wypowiadania się w piśmie. Język pisany różni się od mówionego większym stopniem stabilności i zdyscyplinowania. Różnice między mówionym a pisaniem językiem są zauważalne przede wszystkim w składni. Dlatego też w klasach niższych wdramy uczniów do poprawnej budowy zdania oraz rozwijamy umiejętność konstruowania różnego typu zdań i zespołów zdań tworzących większe całości logiczne. Wypowiadanie się na piśmie rozpoczynamy od wspólnie komponowanych wypowiedzi

wielozdaniowych, opowiadań, opisów, przechodząc stopniowo do wypowiedzi samodzielnych (pod kierunkiem nauczyciela), a także twórczych (swobodne teksty). Możliwość swobodnego wypowiadania się ustnego i pisemnego prowadzi do wytworzenia się pewnych nawyków językowych. Kształcimy indywidualny styl wypowiadania się oraz umiejętność posługiwania się językiem jako środkiem porozumiewania się, przekazywania swoich myśli i spostrzeżeń.

Pomysł na sposób rozwijania tych umiejętności zrodził się po zajęciach w bibliotece szkolnej. Uczniowie w pierwszej części zajęć wykonali elementy do bajki. Były to pszczołki, ule i drzewa owocowe. W drugiej części przystąpili do wspólnego układania tekstu o pszczołce Celinie. Nauczyciel biblioteki zapisywał na szarym papierze treść bajki. Uczniowie przyklejali rekwizyty w miejsce wyrazów: pszczołka, pasieka, sad. Po powrocie do sali pojawiły się propozycje napisania bajek, więc realizacja stworzenia wspólnej książki była oczywista. Wszyscy przygotowali opowiadania, zwracając uwagę na budowę wypowiedzi. Nie narzuciłam tematu; uczniowie mogli opisać historie prawdziwe lub fantastyczne. Dzięki tym pracom dowiedziałam się nie tylko o marzeniach, przeżyciach i doświadczeniach dzieci, ale też o ich podejściu do rzeczywistości

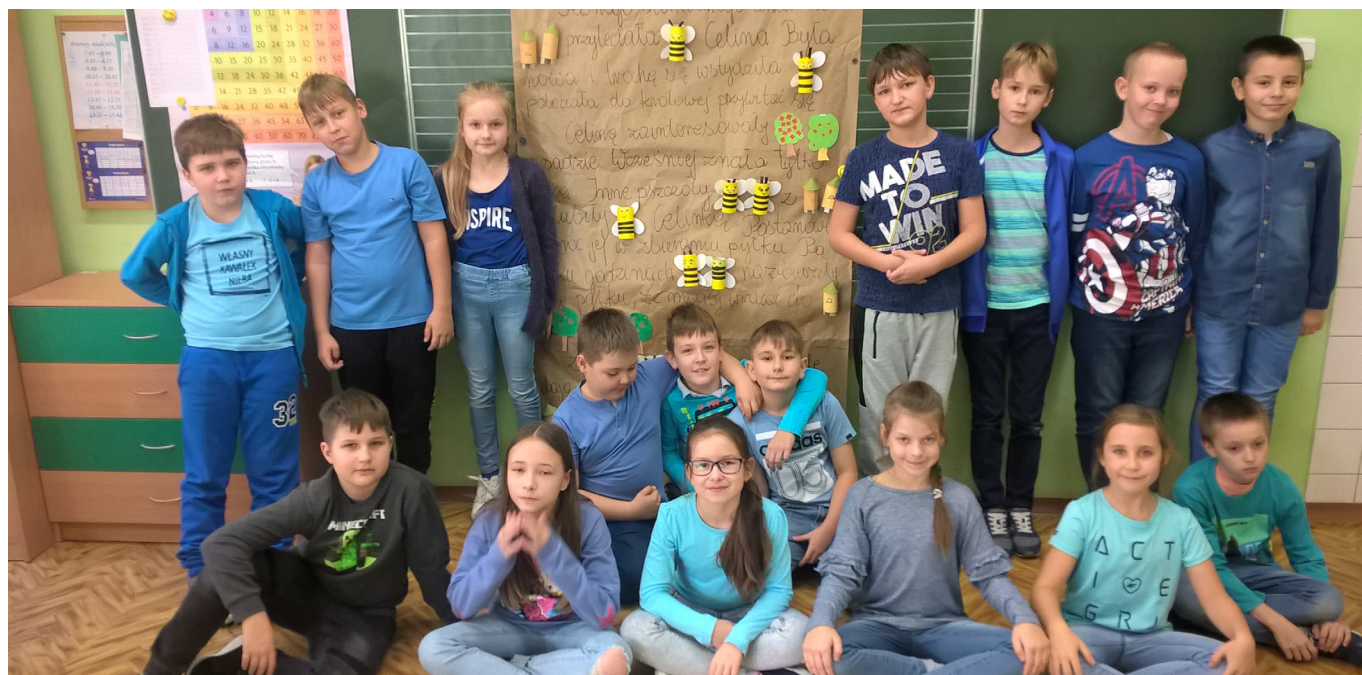
i sposobu wartościowania rzeczy i zjawisk, o ich temperamencie i charakterze.

Dopełnieniem tekstu literackiego jest ilustracja. Pobudza wyobraźnię czytelnika. Poza tym często kontakt z książką zaczyna się od zainteresowania ilustracją na okładce lub umieszczoną wśród kartek tekstu. Każde dziecko chciało wykonać rysunek do swojego opowiadania. W ten sposób powstała kolorowa, ciekawa książka pt. „Kiermasz opowieści”.

Pozostało nam teraz zaprezentowanie twórczości na forum klasy. Każdy autor czytał swoje opowiadanie. Staraliśmy się jak najlepiej i najciekawiej przeczytać. Wszyscy uważnie słuchali i pozytywnie wypowiadali się na temat pracy. W sumie dzieci potraktowały swoją książkę jako źródło przeżyć i dlatego nasze czytanie dało podstawę pewnej kultury czytelniczej.

Zamiłowania czytelnicze łączą się z kompletowaniem własnego księgozbioru, w którym znajdują się książki samodzielnie wybrane oraz „prezenty”. Często zdarza się, że któraś książka staje się ulubioną, tą, którą czyta się kilkakrotnie. I właśnie tą najlepszą może być nasza klasowa. Codzienne obcowanie z książką, troska o nią rozwija przywiązanie do własnej biblioteczki oraz nawyk częstego z niej korzystania. A przecież o to nam chodzi...

Dzieci lubią pochwały. Zasugerowa-

łam im prezentację książki innej klasie. Wybrały grupę o rok młodszą. Okazją były andrzejki. Wybraliśmy trzy bajki. Ich autorzy czytali tekst, a ci, którzy chcieli popisać się zdolnościami aktorskimi, mogli w tym czasie wystąpić w pantomimie. Mniej odważni wystąpili w teatryku kukielkowym. Duma rozpieła serca autorów książki, a mnie jeszcze bardziej, gdy dzieci zgłosiły chęć napisania kolejnej książki.

Aby przygotować się do pisania wierszy, uczniowie analizowali twórczość poetów w klasie, w bibliotece szkolnej i w domu. A później... powstała druga książka pt. „Koszyczek wierszy”. Dzieci zdobyły cały wachlarz

ciekawych tematów, który przedstawiły w swojej poezji. Kolorowe strony zachęcały do czytania wierszy. Znow zaprezentowały swoją twórczość drugiej klasie. Podczas świątecznego spotkania z rodzicami powtórzyły swój dwukrotny szkolny występ. Autorom uroczyste wręczyłam egzemplarze książek, a dzieci zapowiedziały następny wspólny tomik z serii *Dlaczego nie...?* Będą to „Kartki z pamiętnika”. W książce umieszczą notatki z najważniejszych wydarzeń klasowych udokumentowanych zdjęciami. Rodziców zaprosiłam do współpracy, bo zainteresowanie czytelnictwem dzieci powinno także znaleźć swój wyraz w obdarowywaniu po-

ciech licznymi książkami. Z kolei ja jestem pewna, że moi uczniowie nie będą mieli problemu z napisaniem opowiadania, notatki czy wiersza. Poza tym przez takie przedsięwzięcia mogą realizować ćwiczenia w czytaniu i opracowywaniu tekstów, ćwiczenia w mówieniu i pisaniu, ćwiczenia gramatyczno-ortograficzne oraz słownikowo-frazeologiczne oraz na pewno wzmocnią wiarę dziecka we własne siły.

Mam nadzieję, że ten przykład pracy z dziećmi pomoże nie tylko w prowadzeniu ciekawych zajęć, ale zachęci do poszukiwań własnych rozwiązań, czego koleżankom i kolegom serdecznie życzę.

Piotr Gołdyn nauczyciel konsultant w CDN w Koninie, profesor na UAM w Poznaniu

Nauczyciele wschodniej Wielkopolski – ofiary obozu koncentracyjnego w Auschwitz

W styczniu 2020 roku przypada rocznica, siedemdziesiąta piąta, wyzwolenia niemieckiego obozu koncentracyjnego w Auschwitz. To miejsce kaźni funkcjonowało w latach 1940–1945. Śmierć poniosło tam ponad milion trzysta tysięcy ludzi, stąd nazywane było „fabryką śmierci”. Tylu ludzi zginęło z ręki około 7000 SS-manów (tyle liczyła obsługa obozu). Główną grupą narodowościową, która poniosła tam śmierć, byli Żydzie, ale nie można zapominać o Polakach, których (według oficjalnych danych) liczbę szacuje się na około 150 tys. Wśród tychże byli przedstawiciele różnych zawodów, w tym także nauczyciele. Również w KL Auschwitz śmierć poniosło kilku nauczycieli ze wschodniej Wielkopolski.

Trzeba pamiętać, że najwięcej nauczycieli z tego regionu zginęło w obozach KL Mauthausen i KL Gusen. Do KL Auschwitz trafiali nieliczni. Należy jednakże przypomnieć te postacie.

Wybuch II wojny światowej spowodował eksterminację ludności polskiej. Największe represje dotknęły elit intelektualnych, w tym właśnie nauczycieli. Omawiany teren znalazł się w granicach Kraju Warty (Reichsgau Wartheland), który został utworzony 26 października 1939 r. z terenów byłego województwa poznańskiego, części województw łódzkiego, pomorskiego i warszawskiego. Zakładano, że będzie to bastion niemieckości, a zarazem pomost pomiędzy Wschodem Europy i Niemcami. Czesław Łuczak uważał, że *realizacja omawianych zasad wymagała m.in. ścisłego określenia praw i obowiązków zamieszkujących Kraj Warty ludności. Władze okupacyjne, wychodząc z teoretycznych założeń oficjalnej doktryny hitlerowskiej, dzielącej ludzi na podstawie kryterium rasy na „nadludzi” i „podludzi”, zaliczały Polaków do tej drugiej kategorii. Jako „podludzi” poddawały ich bezpośredniej eksterminacji; dyskryminowały w porównaniu z Niemcami we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego, politycznego, kulturalnego i religijnego; eksploatowały do granic wytrzymałości ich siłę roboczą; deportowały masowo na roboty do Rzeszy i wysiedlały do Generalnego Gubernatorstwa; poniewierały na każ-*

dym kroku godność osobistą i narodową ujarzmionej ludności polskiej. Poza tym pojawiło się wiele innych objawów dyskryminacji, czego przykładem mogły być więzienia, a także wywózki. Jak wspomniano, w grupie tej znaleźli się nauczyciele, a ich „bytność” w obozach koncentracyjnych stanowiła i stanowi nadal ciekawe źródło do badań.

Zresztą – jak zauważa Marian Walczak, wybitny znawca owej problematyki – narazić się okupantowi można było najczęściej nie przestrzegając nakazów władz lub łamiąc zakazy. Jeśli zaś chodzi o nauczycieli, to ich aresztowania wynikały przede wszystkim z przesłanek politycznych. Pierwsze takie działania podejmowano już w roku 1939, nasiliły się one na wiosnę 1940 r., kiedy to zamknięto szkoły, a pretekstem do zatrzymania nauczycieli były denuncjacje niemieckich mieszkańców danej miejscowości lub choć cień podejrzenia o działalność konspiracyjną lub tajne nauczanie.

Nauczyciele ci trafiali najpierw do więzień, gdzie byli bici, a niekiedy i mordowani. Ci, którzy opuszczali więzienia, byli przesiedlani na teren Generalnego Gubernatorstwa bądź odsyłani do obozów koncentracyjnych. Powodem zesłania do takiego obozu była najczęściej działalność polityczna, w rozumieniu oczywiście władz okupacyjnych. Ale tak naprawdę wystarczającym powodem było to, że dany polski obywatel był nauczycielem, był wychowawcą. Zadziałał mechanizm, w którym sugerowano, że nauczyciele są największymi wrogami Niemiec i działają na szkodę Rzeszy. W obozach koncentracyjnych zalecano ich izolację, najczęściej jednak szybko byli tam unicestwiani, składając na ołtarzu ofiarnym to, co mieli najcenniejszego – życie.

W poniższym tekście przywołane zostaną sylwetki tych nauczycieli, którzy zginęli w KL Auschwitz, a pochodzili z Wielkopolski wschodniej. Warto nadmienić, że jest to termin dość sztucznie przyjęty – bowiem nie ma genezy historycznej. W tych rozważaniach będzie to teren trzech powiatów: kolskiego, konińskiego i tureckiego, które z dniem 1 kwietnia 1938 r. zostały wyłączone z województwa łódzkiego i włączone do

poznańskiego. Dużą pomocą w odtworzeniu listy tych nauczycieli jest publikacja wspomnianego wcześniej Mariana Walczaka, który dokonał zestawienia strat nauczycielstwa wielkopolskiego w czasie II wojny światowej.

Przez dwa obozy przeszedł Stanisław Ciesiołkiewicz. Urodził się 19 lutego 1903 r. w Russocicach (pow. turecki). Przed wybuchem wojny był kierownikiem szkoły w Anielewie (pow. koniński), jednakże na przełomie 1939/40 został wysiedlony z rodziną do Piotrkowa Trybunalskiego, czyli na teren Generalnego Gubernatorstwa. Tam podjął pracę w charakterze nauczyciela w miejscowości Kamieńsk. Prowadził także tajne nauczanie. Ponieważ był oficerem rezerwy, zaangażował się w działania konspiracyjne. Został jednakże aresztowany w nocy 4 czerwca 1942 r. i wywieziony przez Niemców. Okazało się, że trafił do obozu Auschwitz, gdzie nadano mu numer 38048. Stamtąd przetransportowano go do Mauthausen-Gusen (numer obozowy 1441). Zginął 19 września 1942 roku. Wystarczyły trzy miesiące pobytu w obozach koncentracyjnych, aby zdrowego człowieka doprowadzić do śmierci z wyczerpania. Żona, która przeżyła wojnę, tak wspomina: *później od polskich kolejarzy dowiedziałam się, że mąż razem z 30 innymi nauczycielami – oficerami został wywieziony wagonami bydłecy. Więźniowie mieli skrępowane ręce z tyłu i aby dostać się do wagonu w tej pozycji, musieli swego współtowarzysza niedoli wciągać za ubranie w zębach do wysokiego przedziału. Transport ten zawieziono do Oświęcimia, mąż miał numer 378.... Z Oświęcimia otrzymywałam kartki od męża z pozdrowieniami i informacją o stanie zdrowia. Odpowiadałam na te kartki. Z chwilą wywiezienia męża do Mauthausen-Gusen nadzieja na ocalenie stopniała jak wosk. Wszelkie kontakty urwały się. We wrześniu otrzymałam wiadomość, że więzień numer 1441 – Stanisław Ciesiołkiewicz zakończył życie 2 września 1942 r. Zmarł według interpretacji Niemców na błednicę. Warto dodać, że Ciesiołkiewicz jest patronem szkoły w Anielewie.*

Nauczycielami w Złotkowie (pow. koniński) było małżeństwo Fagasiń-

skich – Władysława i Feliks. Oboje zginęli w obozie koncentracyjnym. Władysława w Auschwitz, miejsca śmierci Feliksa nie udało się ustalić. Można jedynie przypuszczać, że oboje zginęli w tym samym obozie.

W Auschwitz zginął także nauczyciel z Klonowa (pow. turecki). Za datę śmierci przyjmuje się rok 1943. W tym samym obozie poniósł śmierć Waclaw Marczuk – nauczyciel szkoły powszechnej w Chylinie (pow. turecki). Stanisław Skoczylas – kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej w Małoszynie (pow. turecki) również zginął w lipcu 1940 r. w Auschwitz.

Jak wspomniano wcześniej, największym nauczycieli z Wielkopolski wschod-

niej zginęło w KL Mauthausen i Gusen. W Auschwitz było ich niewielu, ale ta 75. rocznica wymaga przypomnienia tych ofiar, co niniejszym czynimy w tym krótkim tekście.

Opracowano na podstawie:

- Gołdyn P., *Nauczyciele wschodniej Wielkopolski w nazistowskich obozach zagłady*, [w:] *Čas – místa – lidé. Systém nacistických táborů v letech druhé světové války/Czas – miejsca – ludzie. Nazistowski system obozowy w latach drugiej wojny światowej*, red. M. Krůl, J. Lusek, Bytom Český Těšín 2017, s. 73–81.
- Łuczak C., *Dzień po dniu w okupowanej Wielkopolsce i Ziemi Łódzkiej*

(*Kraju Warty*). *Kalendarium wydarzeń 1939–1945*, Poznań 1993.

- Strykowski K., *W okresie okupacji hitlerowskiej (1939–1945)*, [w:] *Dzieje Turku*, red. E. Makowski, C. Łuczak, Poznań 2002.
- Walczak M., *Nauczyciele wielkopolscy w latach wojny i okupacji 1939–1945*, Poznań 1974.
- *Zapamiętane z Brückstädt. Wspomnienia wojenne mieszkańców ziemi uniejowskiej*, red. T. Wójcik, Uniejów 2014.
- Zendlewicz J., *Pamięć nauczycieli powiatu konińskiego II Rzeczypospolitej*, Konin 2005 (msp. w zbiorach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Koninie).

Aldona Olesiak nauczyciel konsultant CDN w Koninie

Informacja o obchodach 30-lecia Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

W dniu 17 września 2019 r. w sali widowiskowej Konińskiego Domu Kultury miała miejsce uroczystość z okazji 30-lecia Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie. Gala odbywała się pod okolicznościowym hasłem „Nauczyciele nauczycielom. Trzy dekady”.

Spotkanie uświetnili szacowni goście, wśród których znaleźli się parlamentarzyści i samorządowcy z Wielkopolski, przedstawiciele lokalnych władz, dyrektorzy i przedstawiciele partnerskich placówek doskonalenia nauczycieli, jednostek oświatowych i instytucji prowadzonych przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego, jednostek samorządu terytorialnego i szkół. Galę poprowadził pan Marcin Szafranski.

Uroczystość rozpoczęła minuta ciszy poświęcona pamięci ofiar agresji Związku Radzieckiego na Polskę. Następnie dyrektor CDN w Koninie, pan Jarosław Jankowski, zaprezentował osiągnięcia Ośrodka w ciągu 30 lat działalności. Ilustrację wystąpienia stanowił okolicznościowy film.

Losy i historia CDN w Koninie wpisane zostały w ciąg przemian zachodzących w oświacie w ostatnich dziesięcioleciach. Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Koninie, jako publiczną placówkę doskonalenia nauczycieli, utworzono Decyzją nr 39 Wojewody Konińskiego z dnia 1 czerwca 1989 r.

Do końca 1998 r. organem prowadzącym i nadzorującym placówkę był Kurator Oświaty w Koninie. Od 1 stycznia 1999 r. – zgodnie z założeniami reformy administracyjnej kraju – Ośrodek stał się placówką samorządową prowadzoną przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego i nadzorowaną przez Wielkopolskiego Kuratora Oświaty. Zmianę przyniosły następne lata. Z dniem 1 stycznia 2013 r. powołano zespół placówek Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie (CDN), składający się z Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Koninie (ODN) i Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Koninie (PBP) wraz z trzema filiami: w Kole, Słupcy i Turku.

Głos na temat historii i dorobku CDN zabrali również goście: pani Marzena Wodzińska – członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego, pani

Dorota Kinal – dyrektor Departamentu Edukacji i Nauki UMWW. Gratulowano jubilatów sukcesów i życzo, aby realizacja nowych zadań zaowocowała kolejnymi osiągnięciami, kreującymi nową jakość w edukacji i stwarzającymi warunki do rozwoju oświaty w regionie.

Uroczystość była okazją do wyróżnienia osób szczególnie zasłużonych dla CDN w Koninie, budujących atmosferę współpracy i wspierających realizację wielu projektów i przedsięwzięć. Okolicznościowe statuetki otrzymały panie Marzena Wodzińska i Dorota Kinal, uhonorowane laudacją przez dyrektora CDN. Wyróżniono samorządowców, prezesów instytucji i stowarzyszeń, dyrektorów szkół oraz placówek współpracujących na co dzień z Centrum. Odznaczono też zasłużonych pracowników.

Otrzymali tytuły i odznaczenia:

- tytuł honorowy „Zasłużony dla

powiatu konińskiego”: Jarosław Jankowski, Barbara Jaworowicz, Aldona Olesiak;

- odznakę honorową „Za Zasługi dla Miasta Konina”: Jarosław Jankowski, Wioletta Poturała;

- Medal dra Jakuba Szymkiewicza: Iwona Hudańska, Jarosław Jankowski, Danuta Jaszczak, Małgorzata Pogodska;

- medal 75-lecia LOK „Za Zasługi”: Piotr Gołdyn.

Nagrodami Dyrektora CDN doceniono wyróżniających się pracowników.

Zgromadzeni mogli wysłuchać koncertu przygotowanego przez młodych konińskich artystów: Agatę Sieczkowską, Klaudię Wadelską, Dominika Zimnego, Zespół Tańca CODA oraz Teacher's Band Konin. Występy stworzyły wyjątkowy klimat i zapewniły uczestnikom jubileuszowego spotkania niezapomniane przeżycia.

Aleksandra Czaplicka-Wojtas nauczyciel konsultant CDN w Koninie
Wioletta Poturała nauczyciel ZSGE w Koninie i konsultant CDN w Koninie

O tym warto wiedzieć! Sukcesy naszych uczniów ze szkół ponadpodstawowych w konkursie recytatorskim „#Pan Tadeusz”

Już drugi rok z rzędu uczniowie z regionu konińskiego odnoszą sukcesy w konkursie recytatorskim „#Pan Tadeusz”. Konkurs organizowany jest przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu (Departament Edukacji i Nauki) – i pod

jego patronatem – dla uczniów szkół ponadpodstawowych.

W konkursie biorą udział uczniowie szkół z rejonu działania wszystkich ośrodków doskonalenia nauczycieli podległych DEiN UMWW w Poznaniu (Leszno, Poznań, Konin, Kalisz i Piła).

Liderem i koordynatorem przedsięwzięcia jest Centrum Doskonalenia Nauczycieli – Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Lesznie, ul. Chrobrego 15, a Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie jest jednym z 4 partnerów twórczo współpracujących z CDN w Lesznie

przy popularyzacji idei konkursu i jego organizacji.

Celem konkursu jest, jak podają jego pomysłodawcy, upowszechnienie znajomości treści naszego dobra narodowego, jakim jest *Pan Tadeusz*, kształtowanie kultury żywego słowa, doskonalenie kunsztu recytatorskiego, rozwijanie uczniowskich zainteresowań czytelniczych oraz kompetencji i umiejętności pomocnych w wystąpieniach publicznych. Ponadto obszar merytoryczny konkursu doskonale wpisuje się w kierunki realizowanej polityki oświatowej państwa. W roku 2018 dotyczyło to 1. kierunku polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2018/2019: „100. rocznica odzyskania niepodległości – wychowanie do wartości i kształtowanie pozytywnych postaw uczniów”, a w 2019 r.: „2. Wychowanie do wartości przez kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych”. Co roku koordynator konkursu z ramienia CDN w Koninie (A. Czaplicka-Wojtas) zachęca do udziału w tym wyjątkowym wydarzeniu. Pamiętać bowiem należy, że promujemy w ten sposób dziedzictwo narodowe, którego jednym z fundamentów jest arcydzieło Mickiewicza, dbamy o rozwój kultury żywego słowa i umiejętności retorycznych uczniów, a przede wszystkim popularyzujemy ideę czytelnictwa i budujemy kompetencje czytelnicze uczniów.

19 listopada 2019 r. w Auli Wyższej Szkoły Humanistycznej w Lesznie odbyła się gala finałowa konkursu „Pan Tadeusz”. Uczestniczyli w niej uczniowie wyłonieni w październiku w eliminacjach półfinałowych w Poznaniu, Kaliszu, Lesznie, Pile i Koninie. Z naszego regionu awans uzyskały aż dwie uczennice Zespołu Szkół Górnico-Energetycznych w Koninie: Gabriela

Juszczak i Paulina Pirucka, które wzięły udział w gali finałowej. Trzecią reprezentantką Konina była Szantal Strzelińska z Zespołu Szkół Ekonomiczno-Usługowych w Żychlinie, która już w 2018 roku odniosła wspaniały sukces, zajmując 2. miejsce w finale konkursu w Lesznie. Pogratulować należy w tym miejscu opiekunkom uczennic: W. Poturale (przygotowała G. Juszczak), B. Wlazło (piecza nad P. Pirucką) oraz paniom: Anecie Janc i Ewie Pietrzak (opieka merytoryczna nad Szantal Strzelińską).

Wyjątkowa ranga konkursu została podkreślona podczas perfekcyjnie przygotowanego finału. Gala miała niezwykle uroczysty charakter, a spotkanie z „Panem Tadeuszem” było prawdziwą artystyczną i intelektualną ucztą dla jej uczestników. Doskonała organizacja, uroczysta oprawa, troska o detale ze strony organizatorów sprawiły, że zebrani w Auli Wyższej Szkoły Humanistycznej w Lesznie przenieśli się w inny wymiar. Warto dodać, że konkursowym prezentacjom przysłuchiwali się licznie zebrani uczniowie leszczyńskich szkół.

Spotkanie z *Panem Tadeuszem* rozpoczęło się tradycyjnie, czyli polonezem w wykonaniu licealistów z II LO w Lesznie. Zebrani wysłuchali także fragmentów koncertu oratoryjnego *Pan Tadeusz*, czyli utworu specjalnie skomponowanego do słów narodowej epepei. Na scenie wystąpili nauczyciele i uczniowie Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Lesznie. Spotkanie uświetniły także występy mażorettek. Wysłuchanie konkursowych prezentacji dopełniło artystycznych wrażeń i wzruszeń. Na scenie zaprezentowało się piętnaścioro finalistów z różnych

części naszego województwa. Przed ogłoszeniem werdyktu jury słuchaczy oczarował swą opowieścią pan Andrzej Kuźmiński, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lesznie – regionalista, autor książek „Wędrowki z *Panem Tadeuszem*” czy „Kulinarne podróże z *Panem Tadeuszem*”; patrzył on na naszego narodowego wieszca z wielkopolskiej perspektywy. Pan Kuźmiński przybliżył tajemnice Mickiewiczowskich kulinariów, zdradzając między innymi sekret przygotowania ryby opisaną w następujący sposób:

*W końcu sekret kucharski: ryba nie
krojona,
U głowy przysmażona, we środku
pieczona,
A mająca potrawkę z sosem u ogona.*

Nie zabrakło opowieści o miłosnych perypetiach Mickiewicza i tajemnicach jego nieskutecznego przedzierania się z Wielkopolski do Warszawy w czasie powstania listopadowego.

Najbardziej emocjonujący moment dla uczestników, czyli ogłoszenie werdyktu jury, zakończył spotkanie. W gronie oceniających wystąpienia recytatorów znaleźli się aktorzy: pani Dominika Ostalska i pan Zbigniew Waleryś. Docenili oni występy uczennic z naszego regionu: zwyciężczynią została Gabriela Juszczak, natomiast drugie miejsce zajęła Szantal Strzelińska.

Cenne nagrody rzeczowe laureatom i uczestnikom w imieniu organizatora – Zarządu Województwa Wielkopolskiego Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu – wręczyła Pani Marszałek Marzena Wodzińska, która z pasją poświęca się działaniom społecznym i nieobojętna jest na potrzeby innych, z troską pochyla się nad młodymi ludźmi i wspiera rozwój ich talentów.

Aldona Olesiak nauczyciel konsultant CDN w Koninie

O budowaniu relacji w konińskich szkołach

Dobre relacje oparte na zaufaniu, wzajemnej wymianie zdań, empatii oraz tworzeniu środowiska przyjaznego uczniom, nauczycielom i rodzicom są podstawą procesu edukacyjnego. Akcja Rok Relacji została zainicjowana w Polsce przez Martę Rosińską i Grzegorza Śpiewaka. Inicjatywa ta wpisala się w potrzeby konińskich szkół i przedszkoli. Inicjatorkami akcji w Koninie były panie Ewa Walczak – nauczycielka języka polskiego w SP 9 oraz I LO oraz Agnieszka Namysł-Burlaga – nauczycielka języka angielskiego w I LO.

Scenariusz szkolnych wydarzeń, jak przystało na promowanie relacji, opracowały wspólnie panie Ewa Walczak, Aldona Olesiak, Agnieszka Namysł-Burlaga, Dagmara Kuznowicz-Wolska i Bogumiła Bartczak. Nad całością projektu czuwała Grupa Koordynująca projekt SZKOŁA NASZYCH MARZEŃ: Miasto Konin, Młodzieżowy Dom Kultury w Koninie, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie, Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Konińska Spółdzielnia Socjalna SPEKTRUM, Przedszkole nr 8, Szkoła Podstawowa nr 9, Szkoła Podstawowa nr 15, Szkoła Podstawowa nr 10, I Liceum Ogólnokształcące, Portal Konin Dzieciom, II Liceum Ogólnokształcące.

Pierwszą częścią Dnia Relacji były wydarzenia organizowane przez same przedszkola i szkoły, które zgłosiły się do udziału w akcji. Każda placówka zaprosiła swoich uczniów oraz chętnych rodziców na warsztaty, które poprowadzili wychowawcy klas oraz nauczyciele wspierający inicjatywę. Każdy prowadzący mógł dowolnie modyfikować scenariusz do potrzeb swoich uczniów.

Zadziały się niesamowite rzeczy. Przenieśliśmy się do zupełnie innego, niecodziennego świata pełnego radości, zyczliwości, otwartości i akceptacji. Spojrzeliśmy na siebie z zupełnie innej perspektywy. Skupiliśmy się na integracji, dostrzeganiu piękna drugiego człowieka, jego różnorodności, zalet, a przy tym dostarczyło nam to wiele nieskrępowanej radości.

Wczesną poranną porą społeczność szkolna rozpoczęła dzień od serdecznych powitań. W wielu placówkach pojawiły się specjalnie przygotowane

gazetki o tematyce dotyczącej relacji międzyludzkich. W ramach akcji konińskie przedszkola i szkoły zmieniły się w jeden wielki warsztat, podczas którego uczniowie, nauczyciele i rodzice zastanawiali się, co leży u podstaw dobrych relacji między nimi i jak można nad nimi pracować. W tym dniu odbyły się warsztaty integracyjne, emocjonowano się przy grach planszowych, okazywano pełne sympatii gesty i miało miejsce jeszcze wiele innych atrakcji, a na koniec w kilku szkołach zatańczono Belgijkę. W III LO w Koninie odbył się również konkurs fotograficzny pod hasłem „Ty dla mnie, ja dla Ciebie – świat relacji międzyludzkich”. Dla zainteresowanych rodziców zostały przeprowadzone przez psychologów i pedagogów warsztaty na temat budowania relacji.

Po południu w I Liceum Ogólnokształcącym rozpoczęły się warsztaty dla nauczycieli. Wzięło w nich udział ponad 100 osób. Pierwszy warsztat „Emosapiens w szkole, czyli jak budować relacje w klasie” poprowadziła pani Marta Rosińska – metodyk, anglistka, inicjatorka ogólnopolskiego projektu Rok Relacji, nauczycielka, autorka podręczników. Kolejny warsztat „Moja supermoc, moja komunikacja” poprowadziła pani Agata Gorzelana-Weinstok (certyfikowany trener FRIS, trener biznesu i umiejętności miękkich).

Koniński Dzień Relacji, który odbył się 13 listopada 2019 r., to wspólne działania zmieniające rzeczywistość szkolną w ramach oddolnej inicjatywy Szkoła Naszych Marzeń.

Cieszymy się, że tyle placówek dołączyło do grona szkół i przedszkoli, w których odbyło się to wyjątkowe wydarzenie. W Konińskim Dniu Relacji wzięło udział 27 placówek z Konina oraz 2 z powiatu konińskiego i kolskiego.

Oto przedszkola i szkoły, które już zmieniają szkolną rzeczywistość:

- Przedszkole nr 2 „Kraina Wesolej Zabawy” w Koninie
- Przedszkole nr 4 Biały Konik w Koninie
- Przedszkole nr 7 „Bolek i Lolek” w Koninie
- Przedszkole nr 8 Janka Wędrowniczka w Koninie
- Przedszkole nr 10 „Leszczynowa Gór-

ka” w Koninie

- Przedszkole nr 13 „Słoneczko” w Koninie
 - Przedszkole nr 14 „Krasnala Hałabały” w Koninie
 - Przedszkole nr 16 im. Jana Brzechwy w Koninie
 - Przedszkole nr 17 „Wojtusiowa Izba” w Koninie
 - Przedszkole nr 25 „Bajka” w Koninie
 - Przedszkole nr 31 „Pod Tęczą” w Koninie
 - Przedszkole nr 32 z Oddziałami Integracyjnymi w Koninie
 - Przedszkole z Oddziałami dla Dzieci z Autyzmem Pinokio w Koninie
 - Szkoła Podstawowa nr 1 im. Zofii Urbanowskiej w Koninie
 - Szkoła Podstawowa nr 4 im. Gustawa Morcinka w Koninie
 - Szkoła Podstawowa nr 7 w Koninie
 - Szkoła Podstawowa nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi im. Powstańców Wielkopolskich w Koninie
 - Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 9 im. Bohaterów Westerplatte w Koninie
 - Szkoła Podstawowa nr 10 im. Adama Mickiewicza w Koninie
 - Szkoła Podstawowa nr 11 im. Floriana Marciniaka w Koninie
 - Szkoła Podstawowa nr 12 im. Stanisława Moniuszki w Koninie
 - Szkoła Podstawowa nr 15 im. Polskich Olimpijczyków w Koninie
 - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Korczaka w Koninie
 - I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Koninie
 - II Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Koninie
 - III Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Koninie
 - Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika w Koninie
 - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stefana Batorego w Koninie
 - Zespół Szkół Ekonomiczno-Usługowych w Żychlinie im. Fryderyka Chopina w Żychlinie
 - Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Kościelcu
- Jesteśmy pełni uznania i czekamy na kolejne placówki, które dołączą do zmian w oświacie w naszym regionie.

Renata Andrzejewska nauczyciel bibliotekarz Szkoły Podstawowej w Morzyczynie

Wojewódzkie laury dla uczniów z Morzyczyna w konkursie „100 lat UAM”

Uczniowie Szkoły Podstawowej im. Biskupa Romana Andrzejewskiego w Morzyczynie wzięli udział w konkursie „100 lat UAM” zorganizowanym przez Urząd Marszałkowski

Województwa Wielkopolskiego. Celem konkursu było zainteresowanie historią Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, biografią jego patrona, historią absolwentów oraz promocja Uniwersytetu i jego tradycji.

Zadaniem uczestników na etapie szkół podstawowych klas V–VIII było przygotowanie opisu na 2 strony formatu A4 na temat: *Wybitny absolwent UAM w mojej okolicy*. Uczniowie szkoły podstawowej, Bartosz z klasy V i Wiktor z klasy VI w pracy konkursowej wykazali się znajomością biografii biskupa Romana Andrzejewskiego, który na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu bronił pracę doktorską pt. „Listy polecające Cyncerona”.

Uroczysta gala wręczenia nagród i wyróżnień odbyła się we wtorek, 18 czerwca 2019 r. w Collegium Iuridicum Novum w Poznaniu. Nasi uczniowie zajęli III miejsca. Laureaci konkursu zostali uhonorowani pamiątkowymi dyplomami oraz nagrodami rzeczowymi. Gali towarzyszyła wystawa nagrodzonych prac, w tym również prac naszych

uczniów. W uroczystym dniu uczniom towarzyszył dyrektor szkoły Wojciech Szczepaniak, a do konkursu przygotowała ich Renata Andrzejewska, nauczyciel bibliotekarz.

Po uroczystym wręczeniu nagród odbyła się część artystyczna – przedstawienie dla dzieci pt. „Morska opowieść” w wykonaniu Teatru Krokodyl, w którą włączył się również nasz uczeń.

Dodatkowo na etapie szkolnym na wyróżnienie zasługuje praca Emilii z oddziału przedszkolnego, która pięknie zaprezentowała swój talent plastyczny w konkursie „Patron UAM”, malując portret Adama Mickiewicza.

Dumni jesteśmy z sukcesów uczniów na etapie wojewódzkim. Poprzez udział w konkursie nie tylko rozwijali oni kreatywność i poprawność językową, ale i poznawali bliżej patrona. Niezapomnianym przeżyciem była wizyta w auli Uniwersytetu, możliwość obcowania ze światem nauki. Konkursy o takiej tematyce na pewno przyczyniają się do pogłębiania więzi ze środowiskiem, a w tym wypadku z naszą małą ojczyzną.

Urszula Jantosz nauczyciel Szkoły Podstawowej w Cieninie Zabornym

Ziemia słupecka – moja mała ojczyzna

Ziemia słupecka dotyczy pewnego niewielkiego geograficznie obszaru w Polsce, gdzie mieszkam i spędziłam większość swojego życia. Nie wyobrażam sobie, bym mogła mieszkać w innym miejscu niż to, które tu opisuję w aspekcie różnych walorów. Darzę to miejsce sympatią, a wręcz swoistą miłością.

Według podziału fizyczno-geograficznego powiat słupecki leży w prowincji Niżu Środkowopolskiego, podprowincjach: Pojezierza Południowobałtyckie i Niziny Środkowopolskie. W skład podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie wchodzi częściowo Pojezierze Wielkopolskie obejmujące Pojezierze Gnieźnieńskie i Równinę Wrzesińską. W skład Nizin Środkowopolskich wchodzi Nizina Środkowopolska obejmująca Dolinę Konińską i Równinę Rychwalską¹.

Według obecnie obowiązującego podziału administracyjnego Polski² powiat słupecki położony jest w środkowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego. Cechuje go wydłużony południkowy kształt. Obecnie powiat tworzy osiem gmin: gmina miejska Słupca, gmina miejsko-wiejska Zagórów oraz gminy wiejskie: Łądek, Orchowo, Ostrowite, Powidz, Słupca, Strzałkowo.

Powiat słupecki sąsiaduje z czterema powiatami województwa wielkopolskiego: od północnego zachodu z powiatem gnieźnieńskim, od zachodniej strony z powiatem wrzesińskim, od południa z pleszewskim, od wschodu z konińskim. Od północy z powiatem mogileńskim, należącym do województwa kujawsko-pomorskiego.

Opisywany region Polski to obszar w niewielkim stopniu uprzemysłowiony, zdecydowanie rolniczy, ale bez gospodarstw wielkoobszarowych. Ktoś może pomyśleć, że to miejsce zapomniane przez cywilizację, bez możliwości rozwoju, a ludzie skazani są w nim na życie w marazmie i niedostatku. Ja uważam jednak (i pewnie takich osób jest więcej), że tak nie jest. Region ten ma wiele atutów, których może pozazdrościć niejeden powiat w Polsce. Ziemia słupecka posiada unikatowe walory geograficzne, przyrodnicze i kulturowe, będące olbrzymią szansą rozwoju dla tych ziem. Przy odpowiednim kształtowaniu świadomości lokalnej społecz-

ności region ten może stać się prężnym ośrodkiem turystycznym i przyciągać turystów z całej Polski, a może nawet z innych państw Europy.

Ważnym aspektem na drodze do osiągnięcia sukcesu jest kształtowanie odpowiednich postaw społecznych i ekologicznych prowadzących do utożsamiania się z miejscem swojego zamieszkania. Kulturowanie lokalnych tradycji i upowszechnianie historii to w moim przekonaniu czynniki, które mogą odmienić w sposób pozytywny życie mieszkańców tej ziemi. Olbrzymią rolę do odegrania mają w tej kwestii niewątpliwie samorządy gminne i samorząd powiatowy, stowarzyszenia, kluby sportowe, ale także i szkoła. Myślę, że i ja, jako nauczyciel geografii, przyrody i chemii, mogę mieć swój wkład w kształtowanie wspomnianych postaw. Przekazywanie rzetelnej wiedzy z zakresu geografii, a także przyrody i historii, uwrażliwianie młodych osób na piękno otaczającego ich świata, szczególnie w wymiarze lokalnym, umiejętne organizowanie zajęć w terenie musi wpływać pozytywnie na poczucie własnej tożsamości uczniów i dumy z miejsca, w którym mieszkają.

Ziemia słupecka jest niewątpliwie jednym z najpiękniejszych i najatrakcyjniejszych zakątków Wielkopolski. Swoje niepowtarzalne piękno zawdzięcza bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu (na północy jeziora, na południu pradolina Warty). Ziemia słupecka jako region wybitnie rolniczy ustrzegła się uciążliwych inwestycji, które mogły zdeprecjonować lub znacząco zniekształcić tutejsze walory środowiska. Zachowane więc zostały rozległe akweny stosunkowo czystych i nieskażonych wód, krajobraz nie funduje widoków kominów fabrycznych, a przebywając na ziemi słupeckiej, oddycha się powietrzem czystym, pozbawionym smogu.

Na terenie powiatu wydzielone zostały dwa parki krajobrazowe: Nadwarciański Park Krajobrazowy i Powidzki Park Krajobrazowy. Oprócz parków krajobrazowych na terenie powiatu słupeckiego znajdują się inne obiekty chronione o charakterze przyrodniczym. Są to użytki ekologiczne i pomniki przyrody³.

Teren Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego uznano za jedną z siedmiu

najwartościowszych ostoi ptaków wodnych i błotnych w Polsce oraz zakwalifikowano go do najcenniejszych ornitologicznych obszarów Europy, natomiast w 1995 r. międzynarodowa organizacja BirdLife International nadała mu rangę ogólnoswiatową – „Globaly Important Bird Areas”. Bardzo cennym elementem przyrodniczym Powidzkiego Parku Krajobrazowego są rynnowe jeziora polodowcowe, z których największym i najgłębszym jest Jezioro Powidzkie. Jego nadzwyczajny urok tworzy bardzo urozmaiconą i długą linię brzegową oraz wyjątkowo czysta woda (I klasa czystości). Walory te sprawiają, że obrzeże jeziora stanowi atrakcyjne tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, zarówno w formie pensjonaryjnej jak i doraźnej (pola namiotowe, biwaki). Pozostałe jeziora parku w powiecie słupeckim (jest ich 16) mają podobne walory, ale są zdecydowanie mniejsze. Przedstawione elementy przyrody, wspólnie z malowniczym ukształtowaniem terenu oraz bogactwem różnorodnych form i osobliwości jednostkowych, tworzą urzekające piękno krajobrazu ziemi słupeckiej.

Jej walory podnoszą również wartości historyczno-pamiątkowe sięgające czasów słowiańskich. Znajduje się tu sporo lepiej lub gorzej zachowanych zabytków. Nie sposób wymienić ich wszystkich. Dlatego przedstawię propozycję wycieczki obejmującej zwiedzanie tych najważniejszych i najcenniejszych obiektów, którą moim zdaniem najlepiej rozpocząć od miejscowości Mieczownica. W tej niewielkiej wsi w gminie Ostrowite znajduje się zabytkowy pałac i stadnina koni, dawna własność rodziny Chrzanowskich herbu Nowina. Z Mieczownicy warto udać się do Strzałkowa, gdzie znajduje się cmentarz i pomnik jeńców wojennych z I wojny światowej. W miejscu tym znajdował się niegdyś obóz jeniecki, w którym Niemcy przetrzymywali ponad 30 tys. jeńców. Spoczywający tam żołnierze zmarli na szeregający się w obozie tyfus, cholera i czerwonkę.

Kolejnym miastem na trasie wycieczki jest Słupca, gdzie można sobie pospacerować po starym mieście, w którym znajduje się wiele zabytkowych kamieniczek z XIX i XX wieku oraz plac Wolności pełniący rolę rynku miasta. Warte odwiedzenia są tu na pew-

no gotycki kościół św. Wawrzyńca oraz drewniany XVI-wieczny kościół św. Leonarda z zachwycającą polichromią z XVIII wieku. W barokowym ołtarzu znajduje się słynący łaskami gotycki krucyfiks pochodzący z ok. 1500 r. Warto zwrócić uwagę także na kamienną kropielnicę z 1521 r. oraz obraz św. Leonarda z 1496 r.⁴

Prawdziwą perelką na trasie wycieczki jest miejscowość Łąd. Znajduje się tu jeden z cenniejszych zabytków w Polsce – klasztor cystersów, który był fundowany przez Mieszka III Starego. Z dawnego gotyckiego wyposażenia pozostało niewiele. Najcenniejszą pamiątką po epoce gotyku jest zachowana na terenie klasztoru dawna kaplica pw. św. Jakuba Apostoła, ozdobiona ok. 1372 r. pięknymi freskami. Obecne wyposażenie kościoła pochodzi z epoki baroku, główną ozdobą są zachwycające freski wykonane przez franciszkanina Adama Swacha. Z kilku wspaniałych ołtarzy na uwagę zasługuje zwłaszcza ten w lewym ramieniu transeptu, który w dolnej części ma szokującą galerię przeszklonych relikwiarzy ze szczątkami św. Urszuli i jej towarzyszek, sprowadzonymi do Łądu z Kolonii w 1263 r. W kościele znajdują się również bogato rzeźbione stalle dla zakonników (z ok. 1680 r.), rokokowa ambona, cztery wielkie konfesjonały zwieńczone figurami słynnych biblijnych pokutników i wspaniałe organy.

Następnym atrakcyjnym miejscem, którego nie może zabraknąć na trasie wycieczki, jest miejscowość Ciężen z pięknym klasycystycznym pałacem biskupów poznańskich i dobrze utrzymanym przypałacowym ogrodem. Warto zauważyć, że w tym pałacu znajduje się bardzo cenna i największa w Europie kolekcja ksiąg masonów (80 tys. druków) – własność Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Najstarszą część zbiorów stanowią XVII-wieczne druki różokrzyżowców⁵.

Kolejnym pałacem godnym zwiedzenia, na którym można zakończyć wycieczkę, jest pałac we wsi Unia. Unia to miejscowość, której nazwa nie występuje nigdzie indziej w Polsce. Warto w niej zwiedzić opuszczony i malowniczy pałac z pocz. XX wieku, który jako jeden z pierwszych w Polsce posiadał ogrzewanie elektryczne. W miejscowej kaplicy spoczywają prochy właścicieli pałacu – rodziny Chrzanowskich⁶.

Coraz więcej osób w Polsce poszukuje do odpoczynku takich miejsc jak

moja mała ojczyzna – ziemia słupecka. Jest to idealne miejsce do odpoczynku. Powiat słupecki to wymarzone tereny dla zwolenników ekoturystyki. Specyficzne walory geograficzne ziemi słupeckiej, a szczególnie terenów parków krajobrazowych, stały się impulsem do tworzenia profesjonalnych pieszych szlaków turystycznych, ale też i ścieżek rowerowych. Jest ich całkiem sporo. Powidzki Park Krajobrazowy obecnie oferuje dwa szlaki piesze długodystansowe – szlak czarny i szlak zielony (kilkunastokilometrowe) oraz trzy krótkodystansowe (kilkukilometrowe). Oferta w zakresie turystyki rowerowej to sześć tras o różnej skali trudności oznaczonych różnymi kolorami: żółty – „Dookoła Jeziora Niedzięgiel”, czarny – trasa „Cztery Jeziora”, niebieski – trasa „Dookoła Jeziora Powidzkiego”, czerwony – trasa „Wielka Orchowska”, granatowy – trasa „Uroklive Doliny”, zielony – trasa „Leśny Ring”.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom szkół, utworzono na terenie obu parków krajobrazowych kilka ścieżek edukacyjnych. Ścieżki dydaktyczne stanowią dogodną formę do rozwoju turystyki edukacyjnej i poznawczej, dlatego są chętnie wykorzystywane, zwłaszcza przez grupy dzieci i młodzieży szkolnej. Na terenie Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego w Łądzie powstał w 2006 roku Ośrodek Edukacji Przyrodniczej Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego. W ośrodku organizuje się między innymi wycieczki autokarowe i piesze po Nadwarciańskim i Powidzkim Parku Krajobrazowym, warsztaty „Ptasie łęgi”, prelekcje oraz zajęcia z wikliniarstwa, warsztaty z badania parametrów chemicznych wody, zajęcia muzyczne „Orkiestra ceramiczna”, gry terenowe. Przy budynku ośrodka znajduje się zrekonstruowany gród słowiański, w którym co roku w czerwcu odbywa się Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej – największa impreza rekonstrukcji historycznej w powiecie słupeckim⁷.

W Nadwarciańskim Parku Krajobrazowym znajdują się trzy ścieżki dydaktyczne, z których dwie znajdują się na terenie powiatu słupeckiego. Ścieżka dydaktyczna „Krzynica” prezentuje krajobraz doliny Warty z charakterystycznymi elementami: łąkami, wydłami i starorzeczami oraz bogactwem fauny i flory. Ścieżka „Łąd–Łądek” prezentuje mozaikowy krajobraz doliny Warty oraz dziedzictwo kulturowe związane z dwoma ośrodkami osadniczymi – Łądem

i Łądkiem⁸.

W Powidzkim Parku Krajobrazowym znajdują się następujące ścieżki edukacyjne:

– ścieżka dydaktyczna „Mrówki” – prezentuje ona faunę i florę oraz wybrane ekosystemy parku, pozwalając również na zdobycie wiedzy z dziedziny historii i archeologii,

– ścieżka dydaktyczna „Przygoda z przyrodą” – prezentująca walory przyrodnicze okolicy Jeziora Czarnego,

– ścieżka w gospodarstwie szkółkarskim w Powidzu-Dolinie – przedstawia głównie zagadnienia związane ze szkolnictwem, etapami życia lasu oraz podstawowymi gatunkami fauny i flory żyjącymi w lesie⁹.

Niezwykle ważne jest to, by każdy z nas, mieszkańców tego regionu traktował go jak swoją małą ojczyznę, a odkryte piękno i jego należyte dowartościowanie powinno wyzwolić poszanowanie oraz wzmoczoną troskę społeczną o zachowanie cennego środowiska dla następnych pokoleń, w stanie przynajmniej nie gorszym od aktualnie istniejącego. W związku z tym zachęcam do odwiedzania mojej małej ojczyzny – ziemi słupeckiej.

Bibliografia

- Bartkowski T., *Wielkopolska i środkowe Nadodrze*, Warszawa 1970.
- Brzostowicz M., Mizerska H., Wrześniński J., *Łąd nad Wartą*, Poznań 2005.
- Chwistek M., *Nadwarciański Park Krajobrazowy*, Poznań 2011.
- *Dzieje Słupcy*, pod red. Bolesława Szczepańskiego, Poznań 1996.
- *Informator Starostwa Powiatowego w Słupcy, Lasy i zasoby przyrody powiatu słupeckiego*, Słupca 2006.
- *Katalog zabytków sztuki w Polsce*, t. V, z. 22, *Powiat słupecki*, Warszawa 1960.

¹ <http://powiat-slupca.pl/strona30-Charakterystyka.html>.

² Wraz z reformą administracyjną z 1999 roku przywrócono w województwie wielkopolskim powiat słupecki (po raz czwarty). W porównaniu z obszarem z 1975 roku powiat został zwiększony o gminy Powidz i Orchowo.

³ *Informator Starostwa Powiatowego w Słupcy, Lasy i zasoby przyrody powiatu słupeckiego*, Słupca 2006, s. 8.

⁴ <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/11609,slupca-drewniany-kosciol-filialny-sw--leonarda.html>.

⁵ <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/7921,ciazen-ksiegi-masonow.html>.

⁶ <http://www.polskaniezwykla.pl/web/>

place/3568,unia-zapomniany-palac.html.

⁷ <http://www.zpkww.pl/edukacja/osrodek-edukacji-przyrodniczej-w-ladzie/>.

⁸ <http://www.zpkww.pl/turystyka/sciezki-dydaktyczne/>.

⁹ <http://www.zpkww.pl/turystyka/sciezki-dydaktyczne/>.

Sylvia Nawrot Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie

Gala podsumowująca konkurs „Najlepszy mistrz oraz czeladnik roku 2018”

Z inicjatywy Samorządu Województwa Wielkopolskiego i Centrów Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego zorganizowany został konkurs „Najlepszy mistrz oraz czeladnik roku 2018”.

Pani Marzena Wodzińska – Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego zaznaczyła, że *celem tego konkursu jest promocja kształcenia zawodowego i zawodów rzemieślniczych poprzez uhonorowanie osób, które poszerzając wiedzę i zdobywając umiejętności, budują swoją karierę zawodową. W swojej pracy wykazują się entuzjazmem i pasją, mobilizują innych do działania. Dzięki zamięłowaniu do pracy i swojej postawie stają się autorytetem w środowisku lokalnym.*

Warunkiem uczestnictwa w konkursie było zdanie egzaminu czeladniczego lub mistrzowskiego w roku 2018. W kryterium oceniania brano pod uwagę

m.in: oceny z egzaminów teoretycznych i praktycznych, dodatkowe osiągnięcia zawodowe (certyfikaty, dyplomy itp.), kontynuację zatrudnienia w wyuczonym zawodzie.

Pani Marzena Wodzińska podziękowała wszystkim wnioskodawcom w konkursie „Najlepszy mistrz oraz czeladnik roku 2018”, którymi byli przedsiębiorcy, Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu, Izba Rzemieślnicza w Kaliszu, Cechy Rzemiosł Różnych, podkreślając, że jest to pogłębienie współpracy i kultywowanie tradycji zawodów rzemieślniczych: *do wodem na to jest wasza otwartość na współpracę z nami, traktujecie nas jako parterów w rozwoju lokalnego rynku pracy.*

Nagrodzonych zostało łącznie 36 osób, z tego 28 czeladników i 8 mistrzów. Tytuł Czelnika roku 2018 otrzymał **Hubert Lewandowski**, który z zawodu

jest monterem zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie. Angażuje się w działalność Cechu w Gostyniu, przygotowując się do zdobycia kwalifikacji mistrzowskich. Tytuł Mistrza roku 2018 otrzymał **Roman Krawczak**, który z zawodu jest dekarzem. Sprawuje funkcję wiceprezesa Polskiego Stowarzyszenia Dekarzy, w którym również jest orzecznikiem technicznym. Poprzez swoją działalność promuje dualny system kształcenia w rzemiośle oraz zachęca młode pokolenie do podjęcia nauki w zawodzie dekarza. Brał udział w organizacji Mistrzostw Polski Młodych Dekarzy w 2018 roku.

Uroczysta gala podsumowująca konkurs „Najlepszy mistrz oraz czeladnik roku 2018” odbyła się 4 grudnia 2019 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu w atmosferze zbliżających się świąt i z wyjątkową oprawą artystyczną

i graficzną.

Tytuł czeladnika roku 2018

– lista osób wyróżnionych

Tobiasz Krzykała – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

Sebastian Bąkowski – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

Sandra Grzegorzewska – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu

Grzegorz Drutel – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Pile

Weronika Suś – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

Kamila Krawczyk – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

Marcin Kozłowski – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

Sandra Kaczmarek – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu

Klaudia Szykowna – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie

Dominik Dybul – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

Bartłomiej Dorsz – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

Faustyna Chmiel – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie

Szymon Hypki – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu,

Patryk Nowak – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu

Damian Tatera – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Pile

Paweł Pazola – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Lesznie

Jan Zaremba – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Lesznie

Paweł Matyaszczyk – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Lesznie

Daniel Wardęcki – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie

Ryszard Buczek – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

Karolina Koterba – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

Szymon Wojtuś – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu

Daniel Dominik Dźwik – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego

w Pile

Jakub Stróżyński – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Lesznie

Tomasz Krawczewski – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

Michał Łuczak – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

Adam Pawlaczyk – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie

Tytuł mistrza roku 2018

– lista osób wyróżnionych

Daria Harłóżyńska – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu

Marek Tomaszewski – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie

Aleksander Tomczak – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu

Mariusz Hagno – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Pile

Kacper Manikowski – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Pile

Waldemar Zawada – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu

Leszek Zemler – z obszaru działania Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Lesznie

Przemysław Trawczyński Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie

Konferencja „Program Erasmus+ szansą na rozwój Wielkopolski” zrealizowana w ramach Regionalnego Punktu Informacyjnego FRSE w Koninie

Już na początku nowego roku, tj. 15 stycznia 2020 r. konferencję „Program Erasmus+ szansą dla Wielkopolski” zorganizowało Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie. Do uczestnictwa zostali zaproszeni przedstawiciele placówek oświatowych z terenu województwa wielkopolskiego, w szczególności dyrektorzy i nauczyciele wszystkich typów szkół. Dzięki dużej frekwencji wielu interesariuszy skorzystało z profesjonalnego i praktycznego wsparcia ekspertów Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, będącej Narodową Agencją Programu Erasmus+. Uczestnicy konferencji podczas trzech bloków tematycznych oraz w formie indywidualnych konsultacji otrzymali narzędzia niezbędne do korzystania z Programu.

W pierwszej części spotkania informację o strukturze programu Erasmus+ oraz innych programach prowadzonych przez Narodową Agencję Programu Erasmus+ od praktycznej strony przedstawiła Arleta Jaśniewicz, ekspert zewnętrzny FRSE i pracownik CWRKDiZ w Koninie. W kolejnej prezentacji ofertę

Akcji 1. Programu Erasmus+ dla sektora: „Kształcenie i szkolenia zawodowe” zaprezentowała Agnieszka Dąbrowska-Cholewińska, ekspert FRSE z Krajowego Centrum Europass. Natomiast tajniki i szczegóły Programu Erasmus+ dla sektora: „Młodzież” oraz „Edukacja szkolna” zobrazował Michał Dereń, przedstawiciel FRSE sektora Młodzież. W trakcie konferencji w ramach działań Regionalnego Punktu Informacyjnego uczestnicy zapoznali się z najnowszymi materiałami informacyjnymi i promocyjnymi dotyczącymi różnych programów realizowanych w ramach FRSE, również tych mniej popularnych.

Liczni uczestnicy konferencji potwierdzili trafność i praktyczny charakter uzyskanych propozycji wsparcia. Wielokrotnie podkreślali potrzebę kolejnych spotkań oraz zadeklarowali uczestnictwo w zaplanowanych przez CWRKDiZ w Koninie warsztatach przygotowania wniosków aplikacyjnych.

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie we współpracy z Naro-

dową Agencją Programu Erasmus+ prowadzi jedyny w Wielkopolsce Regionalny Punkt Informacyjny FRSE. W ramach tego działania upowszechnia informacje o programie Erasmus+ i innych programach realizowanych przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji. Prezentuje wyniki pracy tych programów i przekazuje narzędzia do aplikowania, a także wspiera w realizacji projektów.

 Regionalne Punkty Informacyjne

Anna Chudzińska Wicedyrektor CDN w Koninie

„Spotkajmy się! W bibliotece...” Ferie zimowe w CDN PBP w Koninie, Filiach w Kole, Słupcy i Turku

O kres ferii zimowych wolny od zajęć szkolnych to, zaraz po wakacjach, najbardziej wyczekiwany przez uczniów czas. Okazja do relaksu po ciężkiej pracy przez cały rok. Centrum Doskonalenia Nauczycieli Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Koninie wraz z Filiami w Kole, Słupcy i Turku jak co roku przygotowała dla dzieci przedszkolnych i uczniów szkół podstawowych oraz świetlic spotkania. Nauczyciele bibliotekarze pod hasłem „Spotkajmy się! W bibliotece...” zaprosili dzieci do atrakcyjnego spędzenia wolnego czasu w murach biblioteki. Dla uczestników zostały przygotowane tematyczne spotkania, m.in. kosmiczne czytanie – zajęcia czytelniczo-plastyczne z elementami kodowania. Na spotkaniu dzieci poznały Ufusia – sympatycznego kosmitę, który postanowił pozwiedzać naszą planetę. Przelatując w okolicy, zostawił dla dzieci list oraz zachęcił ich do aktywnego spędzania czasu wolnego. Uczyliśmy się, jak bezpiecznie korzystać z telefonu, tabletu i komputera, tworzyliśmy papier czerpany, wesoło bawiliśmy się z książką.

Uczestnicy ferii zimowych zostali również zaproszeni na „Karnawał w Rio”; wykonali maski karnawałowe, a jak karnawał, to też zabawa i śpiew – uczyliśmy się wspólnie śpiewać karaoke. Po wyczerpującej zabawie przyszła chwila na odpoczynek i wytchnienie. Zasiadliśmy wtedy wygodnie i oglądaliśmy teatr Kamishibai.

Różnorodne zajęcia dla dzieci i młodzieży realizowane były w CDN PBP w Koninie, Filiach w Kole, Słupcy i Turku przez cały pierwszy tydzień ferii. Rozpiętość tematów była duża. Uczniowie przez kilka dni rozwiązywali zagadki logiczne. Pod kierunkiem bibliotekarzy uczyli się także wykonywania ozdób z origami. Origami to jedna z wielu możliwości ćwiczenia zdolności manualnych. Dlatego też wykonywanie różnego typu ozdób z papieru może być doskonałą okazją do rozwijania zręczności rąk, zarówno dla osób młodszych, jak i starszych. Warto jednak pamiętać, by wybierając origami dla dzieci, nie decydować się na bardzo trudne figury. Przykładem prostej ozdoby z papieru są zwykle kwiaty. Uczestnicy uczyli się, jak krok po kroku wykonać ozdobę.

Niewątpliwą atrakcją dla osób uczestniczących w spotkaniach były zabawy z wykorzystaniem magicznego dywanu – jest to interaktywna pomoc dydaktyczna przeznaczona do zabaw ruchowych oraz różnego rodzaju gier edukacyjnych i ćwiczeń dla dzieci w przedszkolu i nie tylko... Zapewnia doskonałą zabawę połączoną z nauką, wpływa na pozytywny rozwój dziecka, uczy koordynacji ruchowej, spostrzegawczości oraz szybkości reakcji, co wzbudza wśród uczestników zabawy wiele emocji.

W feriach w CDN Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Koninie i jej Filiach w Kole, Słupcy i Turku wzięły udział dzieci ze świetlic socjoterapeutycznych, uczniowie szkół podstawowych i przedszkoli. Każdy z pewnością znalazł coś interesującego dla siebie, zajęcia, które spełniały jego oczekiwania. Żegnaliśmy się z poczuciem ciekawie i atrakcyjnie spędzonego wolnego czasu oraz zapewnieniem, że spotkamy się za rok w Bibliotece. Już dziś serdecznie zapraszamy!

Grażyna Frydrychowicz nauczyciel konsultant CDN w Koninie

REGION W WEEKEND (26)

Krotoszyn – główne atrakcje turystyczne miasta i okolic

Panorama Krotoszyna

Krotoszyn – miasto położone w południowej części Wielkopolski, na skraju Wysoczyzny Kaliskiej, zostało założone w 1415 roku przez Wierzbicę z rodu Łodziów Krotoskich na mocy przywileju króla Władysława Jagiełły. Lokację miasta na prawie magdeburskim odnowił, po wielkim pożarze w 1453 roku, król Kazimierz Jagiellończyk. Miasto powstało na południe od istniejącej już wcześniej osady, nazywanej odąd Starym Krotoszynem. Wytyczone wówczas rynek i sieć głównych ulic zachowały swój układ do dzisiaj. Dostępu do miasta broniły trzy bramy, usytuowane na głównych traktach komunikacyjnych. W okresie I Rzeczypospolitej miasto było własnością polskich rodów szlacheckich i magnackich. W XV i XVI wieku, w czasach Krotoskich i kolejnych właścicieli – Niewieskich Krotoszyn był małym, ubogim i niewiele znaczącym miasteczkiem. Okres jego rozwoju datuje się od końca XVI wieku, dokładnie od nabycia w 1570 roku dóbr krotoszyńskich przez Jana Rozdrażewskiego (Rozdrażewscy herbu Doliwa, połączwszy swoje posiadłości,

stworzyli jedną z największych w owym czasie fortun magnackich w Wielkopolsce). W końcu XV wieku Krotoszyn stał się znaczącym w tej części wielkopolskim ośrodkiem handlu rzemiosła, zwłaszcza piwowarstwa i tkactwa. W połowie XVII wieku miasto podupadało na skutek nawiedzających je klęsk: pożarów i epidemii (1623, 1630, 1638, 1653). Zniszczenia miasta dopełniła okupacja przez wojska szwedzkie (lata 1655–1657) oraz wielki pożar (1656 rok). W 1685 roku właścicielem miasta został pułkownik i przyjaciel króla Jana III Sobieskiego – późniejszy wojewoda poznański – Franciszek Zygmunt Gałęcki. Pierwsze lata jego panowania były dla Krotoszyna bardzo pomyślne – miasto stało się ośrodkiem o charakterze rolniczym. W początkach XVIII wieku miasto ponownie podupadło w wyniku wojen i towarzyszących im epidemii. Szczególnie dotkliwy dla Krotoszyna był drugi najazd Szwedów (lata 1704–1717) oraz epidemia dżumy (lata 1708–1710). Miasto zostało doszczętnie zniszczone. Krotoszyn jeszcze raz podniósł się z upadku w ostatnich dziesiątkach lat

Polski przedrozbiorowej, gdy w 1725 roku właścicielem dóbr krotoszyńskich i miasta został wojewoda kijowski Józef Piława Potocki – jeden z najbogatszych magnatów polskich. Rozwojowi miasta sprzyjało nowe postępowe ustawodawstwo (statut miejski z 1728 r.). Rosła rola Krotoszyna jako ośrodka handlu przygranicznego zbożem i bydłem ze Śląskiem. Po drugim rozbiore Polski w 1793 roku Krotoszyn wstąpił w ręce pruskie. Utworzony został wówczas powiat krotoszyński. W roku 1807 włączono Krotoszyn do Księstwa Warszawskiego, a po Kongresie Wiedeńskim w 1815 roku miasto wróciło do Prus, włączone do Wielkiego Księstwa Poznańskiego. W 1819 roku rząd pruski przekazał dobra krotoszyńskie księciu Karolowi von Thurn Und Taxis – od tego czasu miasto wraz z okolicznymi dobrami tworzyło tzw. „Księstwo Krotoszyńskie”.

W połowie XIX wieku Krotoszyn był czwartym co do wielkości miastem Wielkopolski. Wraz z rozwojem miasta w pierwszej połowie XIX wieku nastąpiły zmiany w jego wyglądzie i układzie przestrzennym. Zasadnicze

Ratusz

zmiany w wyglądzie Krotoszyna przypadają na przełom XIX i XX wieku, okres powstania większości zakładów przemysłowych, szkół i gmachów urzędowych. Krotoszyn stał się wówczas ważnym miastem, ośrodkiem przemysłu przetwórczego i handlu ziemiopłodami. Po I wojnie światowej Krotoszyn (wyzwolony 1 stycznia 1919 roku przez powstańców wielkopolskich) znalazł się w granicach odrodzonego państwa polskiego. Miasto utrzymało swój dotychczasowy charakter rolniczoprzemysłowy. Spokojny i regularny rozwój miasta został przerwany przez wybuch II wojny światowej. Po II wojnie światowej Krotoszyn pozostał siedzibą powiatu (w latach 1945–75 i ponownie od 1999 roku) oraz władz miejsko-gminnych. Obecnie Krotoszyn jest ważnym ośrodkiem przemysłu maszynowego, lekkiego i spożywczego.

Podanie o nazwie miasta

Przed wiekami, tam gdzie od niepamiętnych czasów stoi wieś Krotoszyn Stary, żył możny i dzielny rycerz Krottem zwany. Krot miał syna, któremu wydzielił część swych rozległych włości, a na nich wybudował obszerny, piękny dwór. Odtąd okoliczna ludność mówiła: „Tam mieszka Krot – a tam Krotta syn”. Z czasem wyrazy „Krot” i „syn” złączyły się w jedną nazwę „Krotoszyn”.

Atrakcje turystyczne

Ratusz

Budynek murowany, który został wzniesiony około 1689 roku na miejscu dawnego drewnianego. O wzniesienie ratusza zabiegał ówczesny właściciel miasta Franciszek Zygmunt Gałęcki i burmistrz Jan Dobrowolski. W 1774 roku obiekt spłonął podczas po-

ru miasta, po czym podjęto działania w celu odbudowania gmachu w formach barokowych. Prace ukończono w roku 1777. Po przebudowie w latach 1898–1899 elewacja zyskała neorenesansowy styl, natomiast ośmioboczna smukła

wieża została zachowana w stylu barokowym. Ratusz stoi w centralnym miejscu Krotoszyna, będąc obecnie siedzibą Urzędu Stanu Cywilnego i Zakładu Obsługi Placówek Oświatowych.

Bazylika mniejsza św. Jana Chrzciciela

Sakralny obiekt został wniesiony w latach 1592–1597 przez Jana Rozdrażewskiego. Dwukrotnie płonął – w roku 1681 i 1774 (podczas pożaru miasta). Kościół wybudowany jest w stylu późnorenesansowym o tradycjach gotyckich, trzynawowy, bazylikowy. Kwadratowa wieża została nadbudowana około roku 1890. Kościół był stale renomowany od roku 1984, dzięki czemu zyskał nową elewację; dokonano także pełnej konserwacji organów i ołtarza głównego oraz odmalowano wnętrze.

Kościół św. św. Fabiana i Sebastiana

Obiekt zwany jest także kościołem św. Rocha. Drewniana świątynia została wzniesiona około 1572 roku na planie krzyża greckiego. Pierwotnie pełniła

Bazylika Mniejsza w Krotoszynie

Kościół św. św. Fabiana i Sebastiana

Pomnik Wolności

funkcję kościoła szpitalnego. W 1813 roku została gruntownie odrestaurowana, a w 2008 roku stała się kościołem patronalnym Kurkowych Bractw Strzeleckich w diecezji kaliskiej.

Barokowy Zespół Potrynitarski

- **Kościół św. św. Piotra i Pawła** – kościół potrynitarski z lat 1767–1774, zbudowany przypuszczalnie wg projektu architekta Marcina Frantza, z dwuprzęsłową nawą i prezbiterium zamkniętym kolistą absydą.
- **Budynek poklasztorny** – obiekt wzniesiony około 1733 roku przez ówczesnego właściciela Krotoszyna Józefa Potockiego. Pełnił funkcję siedziby zakonu trynitarzy. Budynek jest murowany, piętrowy, na rzucie wydłużonego prostokąta, podpiwniczony. W latach 1836–1881 przeznaczony został na budynek szkoły średniej, później przekształconej w gimnazjum. W salach na piętrze znajdują się od 1969 roku do dnia dzisiejszego pomieszczenia muzeum regionalnego.
- **Park przy kościele z Pomnikiem Wolności** – mieści się przy budynku kościoła potrynitarskiego. Znajdują się tu okazy wartych zainteresowania drzew: sosny czarnej, dębów, kłęka kanadyjskiego, grochodrzewu, lip oraz pomnikowego orzecha czarnego o obwodzie 460 cm, zrośniętego z trzech pni. Teren ten w 2005 roku został nazwany Placem Jana Pawła II. W 2006 roku w centralnym miejscu parku został odsłonięty Pomnik Wol-

ności poświęcony Janowi Pawłowi II.

Barokowy zespół pałacowy Galeckich

- **Pałac Galeckich** – budowlę barokową wznosił około 1700 roku Franciszek Zygmunt Galecki, ówczesny właściciel miasta. W 1725 roku została ona strawiona przez pożar. Pałac został przebudowany przez wojewodę kijowskiego Józefa Potockiego i otrzymał późnoklasycyistyczną fasadę. Około roku 1819 został przebudowany ponownie na zlecenie księcia von Thurn und Taxis.
- **Park krajobrazowy (pałacowy)** – park z pierwszej połowy XIX wieku, ze śladami założenia regularnego

z XVII wieku. Początkowo utworzony w stylu barokowego ogrodu włoskiego. W XIX wieku zyskał styl parku krajobrazowego angielskiego. Znajdują się w nim dwa stawy z fontannami. Z ciekawszych okazów możemy spotkać: klon tatarski, paklon, cisy obok Pałacu Galeckich.

Krotoszanka

Krotoszanka – piękny, drewniany dom podcieniowy w Krotoszynie, pochodzący z XVIII wieku (niektóre źródła podają, że z XVII stulecia), uchodzi za najstarszy drewniany dom w tym mieście. Krotoszanka stanowiła pierwszą siedzibę Muzeum Regionalnego w Krotoszynie, w latach 1957–1968. Obecnie siedzibę Muzeum stanowi XVIII-wieczny budynek klasztoru trynitarzy. Nazwa Krotoszanka została wymyślona dla tej chaty przez regionalistę Hieronima Ławniczaka – założyciela Muzeum Regionalnego.

Muzeum Regionalne im. Hieronima Ławniczaka

Pierwsze próby utworzenia w Krotoszynie muzeum podjęły władze pruskie w 1913 roku, jednakże ze względu na wybuch I wojny światowej zakończyły się one niepowodzeniem. Podobnie fiaskiem zakończyła się inicjatywa utworzenia w mieście muzeum podjęta już w okresie II Rzeczypospolitej, w roku 1926. Muzeum Ziemi Krotoszyńskiej ostatecznie założono w 1957 roku. Liczy ono ponad 6000 zabytków z dziedziny archeologii, historii, etnografii i sztuki. Najliczniej reprezentowane są zabytki historyczne oraz obiekty z zakresu kultury ludowej: „Krotoszyn od pradziejów do współczesności”, „Kultura ludowa ziemi krotoszyńskiej (XIX/XX w.)”,

Barokowy zespół pałacowy Galeckich

Krotoszanka

Muzeum - fragment ekspozycji

„Krotoszyńska rzeźba, malarstwo, rysunek i grafika” oraz „Krzyże i kapliczki przydrożne na ziemi krotoszyńskiej”. Muzeum nie tylko gromadzi i dokumentuje pamiątki przeszłości Krotoszyna i regionu, ale odgrywa również ważną rolę w edukacji historycznej, kulturalnej i patriotycznej, organizując między innymi wystawy czasowe o tematyce historycznej, artystycznej, przyrodniczej i regionalnej.

Rezerwat przyrody

- Rezerwat „Miejski Bór” – florystyczny, utworzony w 1987 roku (na skraju kompleksu leśnego przylegającego od południa do granic miasta Krotoszyna, po zachodniej stronie szosy do Sulmierzyc). Rezerwat obejmuje fragment drzewostanu sosnowego w typie boru świeżego z domieszką brzoź, dębów szypułkowych i czerwonych, jaworów, osik i modrzewi. Motywem utworzenia rezerwatu było

liczne występowanie tu chronionych gatunków roślin: wawrzyńka wilczełyko oraz wiciokrzewu pomorskiego. Na terenie rezerwatu odnaleziono dwa kurhany z epoki brązu.

- Rezerwat „Dąbrowa Smoszew” – leśny, utworzony w 1963 roku (na skraju kompleksu leśnego przy leśnictwie Smoszew, po wschodniej stronie drogi leśnej Krotoszyn – Chwaliszew). Ochronie podlega w nim typowy fragment naturalnego lasu grądowego z płatami zbiorowisk łągowo-jesionowo-wiązowego i olszowego oraz dębów szypułkowych mających średnio 140–145 lat, z domieszką sosen, grabów, paklonów i buków. W dobrze rozwiniętym i wielogatunkowym runie występują rzadkie rośliny zielne, w tym chronione wawrzynek wilczełyko i lilia złotogłów, oraz rzadko spotykane: jaskier kaszubski, podkolan zielonawy, łuskiewnik różowy, przetacznik górski, perlówka jednokwiatowa i marzanka wonna. Tuż obok rezerwatu, naprzeciw leśniczówki Smoszew, rośnie potrojna lipa o obwodzie 660 cm będąca pomnikiem przyrody. W lesie po północno-zachodniej stronie rezerwatu znajdują się dwa kurhany prehistoryczne.

zowy, przetacznik górski, perlówka jednokwiatowa i marzanka wonna. Tuż obok rezerwatu, naprzeciw leśniczówki Smoszew, rośnie potrojna lipa o obwodzie 660 cm będąca pomnikiem przyrody. W lesie po północno-zachodniej stronie rezerwatu znajdują się dwa kurhany prehistoryczne.

- Rezerwat „Baszków” – florystyczny, utworzony w 1959 roku (w kompleksie leśnym na południe od szosy Konarzew – Baszków). Ochroną objęto tu jedno z najliczniejszych w kraju stanowisk długosza królewskiego, największej polskiej paproci podlegającej ochronie gatunkowej. W rezerwacie rośnie bór wilgotny z około 60-letnimi sosnami, z domieszką brzoź, świerków i olszy, gdzie w runie kępowo występuje chroniony długosz królewski.

- Rezerwat „Mszar Bogdaniec” – torfowiskowy, utworzony w 1995 roku, obejmujący torfowisko typu przejściowego z elementami torfowiska wysokiego oraz fragment przyległego boru bagiennego, z roślinnością bagienną i mszarową. Wśród występującej tu roślinności rosną rzadkie rośliny zielne (m.in. chroniona rosiczka okrągłolistna), porosty i mchy. Jest to też miejsce występowania aż 44 gatunków ptaków (m.in. bociana czarnego i żurawia) i kilku gatunków chronionych pająków.

- Rezerwat „Buczyna Helenopol” – leśny, utworzony w 1995 roku (położony na południe od Krotoszyna w sąsiedztwie osady leśnej Helenopol, po północnej stronie szosy Chachalnia – Daniszyn), założony dla ochrony kwaśnej buczyny niżowej na północno-wschodniej granicy naturalnego występowania buków, z okazami w wieku do 120 lat. Pod okapem buków rozwinęło się runo z interesującymi roślinami – występuje tu majownik dwulistny, konwalia majowa, marzanka wonna, przyłaszczka, gwiazdnica wielkokwiatowa. W lesie na południe od szosy znajduje się Studnia św. Marcina.

Szlaki turystyczne

Krotoszyn oraz jego najbliższe okolice stwarzają znakomite warunki do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej. Z myślą o miłośnikach aktywnego wypoczynku połączonego z kontaktem z przyrodą oraz poznawaniem ciekawych zabytków architektury i historii regionu wytyczono i oznakowano w terenie szlaki – zarówno piesze, jak i rowerowe.

Szlaki piesze

- Ekologiczna ścieżka przyrodnicza (4,3 km)

Ścieżka ma 6 przystanków edukacyjnych i prowadzi przez 2 rezerwy przyrody: rezerwat „Mszar Bogdaniec” oraz rezerwat „Baszków”.

- Szlak zielony: Krotoszyn – Zduny (12,2 km)

Atrakcje krajoznawcze szlaku: Krotoszyn – Pomnik Powstańców, Borownica – szaniec powstańczy (sypany przez turystów), Zduny – architektura miasta.

- Szlak żółty: Krotoszyn – Sulmierzyce (17,6 km)

Atrakcje krajoznawcze szlaku: Krotoszyn – zespół poklasztorny, kościół farny, głaz narzutowy, Dąb Rozdrażewskich, kurhany, grodzisko Sulimira, Sulmierzyce – ratusz.

- Szlak czerwony: Krotoszyn – Baszków (15,3 km)

Krotoszyn dw. PKP – muzeum – leś. Chmielnik – Trafary – Rezerwat „Mszar Bogdaniec” – Rezerwat „Baszków” – leś. Baszków – Baszków PKS.

Szlaki rowerowe

- Szlak rowerowy „Wokół Krotoszyna” (44,1 km)

Atrakcje krajoznawcze: Krzyż „Napoleoński”, Rezerwat roślinności torfowiskowej „Mszar Bogdaniec”, Rezerwat paproci Długosz Królewski „Baszków”, wykopaliska archeologiczne „Piaski”, Zduny – architektura miasta, Wodników Górny – grobowiec Emila Scharpego i park dendrologiczny w Ostrowasach, Sulmierzyce – ratusz, Bargły – głaz narzutowy.

- Szlak rowerowy „Krotoszyńskie Dąbrowy” (39,3 km)

Atrakcje krajoznawcze: kompleksy leśne o nazwie „Dąbrowy Krotoszyńskie”, osada Sędziszew – kamienna

plaskorzeźba (1913 rok) A. Olejnika ze sceną z „Konrada Wallenroda” A. Mickiewicza (koncert lirnika Halbana), głaz narzutowy zwany „Diabelskim Kamieniem”, pomnik leśnika W. Kaźmierczaka zamordowanego przez kłusownika, pomnikowa sosna, grodzisko pierścieniowate, leśny punkt edukacyjny, Roszki – Kościół Niepokal. Serca NMP, Rezerwat „Dąbrowa” koło Biadek Krotoszyńskich.

ŹRÓDŁA

- <https://www.google.com/search?q=krotoszyn+panorama>
- <http://www.ptk.krotoszyn.pl/>
- <https://regionwielkopolska.pl>
- <https://zabytek.pl/pl/obiekty/krotoszyn>
- <https://muzeum.krotoszyn.pl>
- <http://www.polskaniezwykla.pl/mini-przewodnik>

ZNAKOWANE SZLAKI TURYSTYCZNE OKOLIC KROTOSZYNA

ROWEROWE

PIESZE

- czarny "Wokół Krotoszyna"
- zielony "Krotoszyńskie Dąbrowy"

- — — — — żółty Krotoszyn - Sulmierzyce
- — — — — zielony Krotoszyn - Zduny
- — — — — czerwony Krotoszyn - Baszków

Szlaki turystyczne

Inicjatywy Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz edukacji

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

Podpisanie umów w zakresie wsparcia rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych

Pierwsze umowy w subregionie konińskim na wsparcie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych będących w dyspozycji Samorządu Województwa Wielkopolskiego – podpisane.

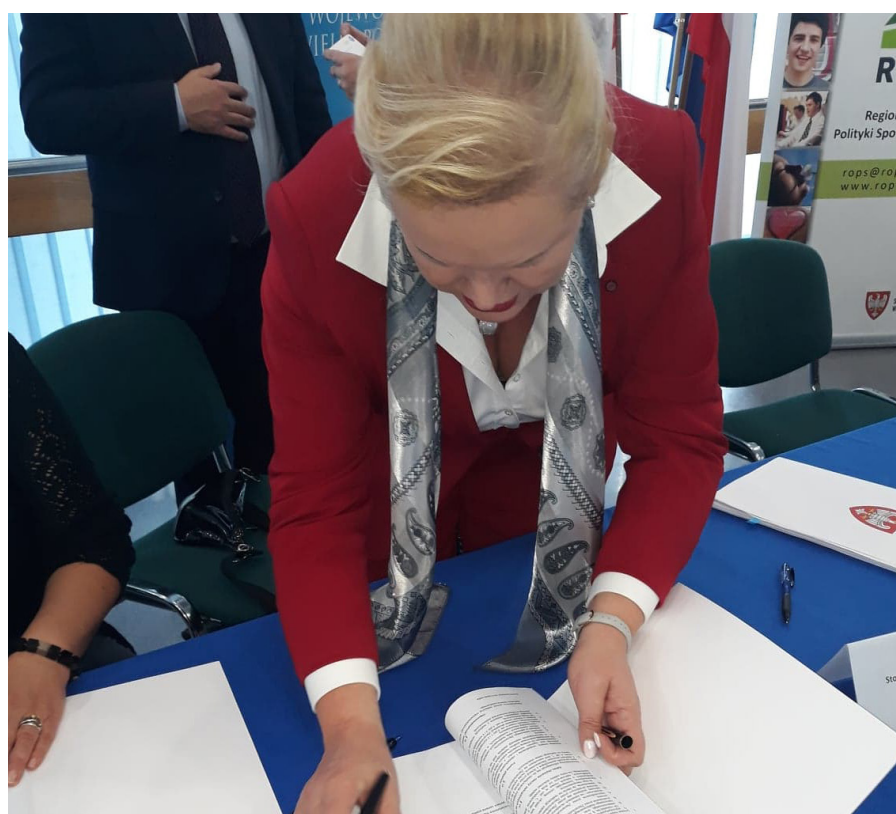
We wtorek 17 września 2019 roku w Konińskim Domu Kultury w Koninie Pani Marzena Wodzińska, Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego spotkała się z przedstawicielami organizacji, które otrzymały dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych na rehabilitację zawodową i społeczną. Wśród nich znalazły się: Fundacja Na Rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Otwarcie” – dotacja 100 000 zł na projekt „Mogę więcej! Edycja 7”, Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Autyzmem „Gepetto” – dotacja 75 000 złotych na projekt „Niebieska Puma”, Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Kole – dotacja 65 000 złotych na projekt „Otwórzmy przed nimi życie”, Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Oddział w Koninie – dotacja 100 000 złotych na projekt „Równe szanse”, Konińska Spółdzielnia Socjalna „Spektrum” – dotacja 70 000 złotych, Stowarzyszenie „Młode Ostrowite” – dotacja 130 000 złotych oraz Fundacja Pracownia Projektów Społecznych z Dobrej Nadziei – dotacja 70 000 złotych.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego przeznaczył w tym roku na to zadanie 4 500 000,00. Dzięki temu realizowana jest rehabilitacja osób niepełnosprawnych w różnych typach placówek, kompleksowe wsparcie dzieci z niepełnosprawnościami, w tym z niepełnosprawnością intelektualną, ze szczególnym uwzględnieniem spektrum autyzmu i mobilna rehabilitacja na tere-

nach wiejskich – powiedziała Marzena Wodzińska.

Na konkurs wpłynęło 57 ofert. Komisja, opiniując wnioski, największy

nacisk kładła na projekty zakładające wyrównywanie szans i możliwości mieszkańców Wielkopolski i różnic między subregionami województwa.

Informacja podsumowująca wręczenie jednorazowych stypendiów za wyniki w nauce

Tegoroczne wręczenie jednorazowych stypendiów za wyniki w nauce z udziałem Pani Marzeny Wodzińskiej, Członka Zarządu Województwa Wielkopolskiego odbyło się 13 lutego o godz. 12.00 w Hanka Cafe & Lunch przy al. Niepodległości 26.

W pierwszym semestrze tego roku jednorazowe stypendium otrzymało 153 uczniów z Wielkopolskich Samorządowych Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego z Poznania, Gniezna, Konina, Ostrowa Wielkopolskiego, Rawicza, Złotowa oraz Wrześni.

Nagrodzeni uczniowie odznaczają się dużą pracowitością, a nagrody i pochwały są dla nich świetną motywacją do inwestowania w siebie. Dzięki takiemu finansowemu wsparciu mogą cały czas poszerzać swoją wiedzę i rozwijać talenty.

Wręczając tegoroczne stypendia, Pani Marszałek Marzena Wodzińska

przytoczyła słowa Alberta Einsteina, który powiedział, że *Najwyższym poziomem umiejętności edukacyjnych jest sztuka obudzenia w dorosłym uczniu kreatywności przy wykorzystaniu prostych pomocy dydaktycznych*. Zaznaczyła również, że pieniądze są tylko narzędziem służącym do realizacji postanowień czy spełniania marzeń i nie powinny nigdy stać się celem samym w sobie.

Zamysłem Samorządu Województwa Wielkopolskiego jest propagowanie edukacji uzdolnionej młodzieży i kształcenia w zawodach medycznych i społecznych prowadzonego w ramach własnych jednostek oświatowych. W tym roku przekazano 390 000 zł na stypendia będące urzeczywistnieniem takiej idei. Samorząd dostrzega potrzebę wspierania kształcenia zawodowego poprzez tworzenie jeszcze lepszych kierunków kształcenia, lepszej jakości

i efektywności, bo tylko tak można przekonać młodych ludzi, by swoją przyszłość oparli o konkretny fach i wybrali szkolnictwo zawodowe.

W imieniu własnym, jak i Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka, Pani Marszałek podziękowała wszystkim uczniom za wzorową postawę, aktywną działalność na rzecz szkoły, reprezentowanie jej podczas sympozjów, seminariów, konferencji, za udział i osiągnięcia w olimpiadach, konkursach i turniejach, wolontariat oraz za dobre wyniki w nauce. Złożyła również gratulacje wszystkim gościom, zwłaszcza nauczycielom rozwijającym uczniowskie pasje i zaangażowanie, życząc dalszych sukcesów edukacyjnych.

Spotkanie było miłą okazją do integracji środowiska skupionego wokół szkół prowadzonych przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego.

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

PLACÓWKI OŚWIATOWE PROWADZONE PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO PODLEGŁE DEPARTAMENTOWI EDUKACJI I NAUKI

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu

pełna informacja dostępna na stronie:
www.odn.kalisz.pl

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

pełna informacja dostępna na stronie:
www.cdnkonin.pl

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie

pełna informacja dostępna na stronie:
www.cdn.leszno.pl

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile

pełna informacja dostępna na stronie:
www.cdn.pila.pl

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu

pełna informacja dostępna na stronie:
www.odnpoznan.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu

www.cwrkdiz.kalisz.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Koninie

www.cwrkdiz.konin.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Lesznie

www.cwrkdiz.leszno.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Pile

www.cwrkdiz.pila.pl

Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu

www.cwrkdiz.poznan.pl

Placówki Oświatowe Prowadzone Przez
Samorząd Województwa Wielkopolskiego

Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego:

- w Gnieźnie, ul. Mieszka I nr 27, www.medyk.gniezno.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Terapeuta Zajęciowy, Opiekun Medyczny, Technik Masażysta, Technik Farmaceutyczny

- w Koninie, ul. Przemysłowa 4, www.medyk.konin.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Terapeuta Zajęciowy, Opiekun Medyczny, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Masażysta, Technik Elektroradiolog, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Higienistka Stomatologiczna

- w Ostrowie Wielkopolskim, ul. Limanowskiego 17,
www.msz-ostrow.cba.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Terapeuta Zajęciowy, Opiekun Medyczny, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Masażysta, Technik Farmaceutyczny, Opiekunka Dziecięcia, Higienistka Stomatologiczna, Asystentka Stomatologiczna, Technik Elektroradiolog

- Nr 1 w Poznaniu, ul. Szamarzewskiego 99, www.msz.poznan.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Opiekun Medyczny, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Masażysta, Technik Farmaceutyczny, Ortopedystka, Technik BHP, Technik Elektroradiolog, Technik Elektryki i Informatyki Medycznej

- Nr 2 w Poznaniu, ul. Mostowa 6, www.wsck.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Asystentka Stomatologiczna, Higienistka Stomatologiczna, Technik Dentystyczny, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Opiekun Medyczny, Opiekun Osoby Starszej, Opiekun w Domu Pomocy Społecznej, Opiekunka Dziecięcia, Technik Masażysta, Terapeuta Zajęciowy

- w Rawiczu, ul. gen. Grota Roweckiego 6, www.medyk-rawicz.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Technik Usług Kosmetycznych, Technik BHP, Opiekun Osoby Starszej, Terapeuta Zajęciowy, Opiekun w Domu Pomocy Społecznej, Opiekunka Środowiskowa, Opiekunka Dziecięcia, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Technik Masażysta, Opiekun Medyczny

- w Złotowie, ul. Szkolna 3, www.wsckziu-zlotow.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

Opiekun Medyczny, Technik Archiwista, Technik Masażysta, Technik Usług Kosmetycznych, Opiekunka Dziecięcia

**Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Ustawicznego
we Wrześni**, ul. Wojska Polskiego 2a, www.wscku-wrzesnia.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:

- Florysta, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Logistyki, Technik Administracji, Technik Archiwista, Technik Rachunkowości, Opiekun Medyczny, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Technik Budownictwa